

## DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

Deze tekst is afkomstig van de online bibliotheek op [www.denieuwetoneelbibliotheek.nl](http://www.denieuwetoneelbibliotheek.nl).

De rechten, inclusief en met name de rechten voor uitvoering, liggen voor alle teksten bij de auteur en het is dan ook verplicht om voor elke vorm van uitvoering toestemming bij de betreffende schrijver aan te vragen. Voor elke schrijver is het van groot belang om te weten of zijn teksten worden uitgevoerd, dus neem alstublieft bij elke lezing, encenering, bespreking in het onderwijs e.d. even contact op met de auteur! Het contact adres voor deze tekst is:

<b>Schrijver</b>	Rob de Graaf
<b>Titel</b>	Interest
<b>Jaar</b>	2009
<b>Uitvoering</b>	Keesen & Co / Willibrord Keesen

Copyright (C) 2009 by Rob de Graaf

ROB DE GRAAF  
INTEREST

ELZELINE – een beschaafde dame van rijpere leeftijd  
BOY – haar iets jongere vriend  
DIEDERIK – haar zoon, een succesvolle ‘groene’ ondernemer  
TZARA – haar dochter, danser met choreografische ambities  
ALIX – de geliefde van TZARA, beeldend kunstenaar

I. ELZELINE, BOY

*De zaterdag voor Pasen. In de salon van een gehuurde vakantievilla.*

ELZELINE Wat denk je, Boy?  
Staat dit?  
Ga eens kijken – ik geloof dat ik iets hoor, buiten  
Dat zal een taxi zijn

BOY 't Staat je, zeker – op een bepaalde manier staat het  
Een beetje krap, maar misschien hoort dat zo  
Is het een opvatting

ELZELINE Wat? Ik volg je even niet  
En wat zit je daar nu nog?  
Loop naar dat raam en kijk of er echt iets aan komt

BOY Niets  
Alleen een karretje van de vuilophaal, zie ik rijden  
Ze blijven nog even weg, Line  
Nog even hebben wij dit paleisje voor onszelf  
Is toch lekker?  
Die blokhutstijl, pseudo-robuust

ELZELINE Wij met z'n tweeën, in een paleis en helemaal alleen – waar doet  
me dat aan denken...-  
Aan een sprookje dat in gruwel eindigt  
Alsof we – hoe heetten die twee ook alweer – of we Nicolae en Elena zijn, in  
Boekarest – alles te groot voor wat een mens nodig heeft, alles glanzend en  
doods – ze zwaaien, ze glimlachen, tegenspraak kennen ze niet – maar  
buiten, daar wachten de haat en het vuurpeloton

BOY Wat heb jij nu opeens?  
Jij hebt dit bedacht, deze weekendvilla, dit megabungalowtje voor de  
bovenmodale standen – en ik dacht dat je er blij mee was – met deze plek,  
met hoe 't allemaal gaat...-  
Met ons...-

ELZELINE Dat weet ik – en ik b n ook blij, heus wel  
't Zijn alleen maar gedachten  
Dwanggedachten, die ik niet kan tegenhouden  
Ongenaakbaar dringen ze zich op – een harde oostenwind komt het prille  
voorjaar verstoren

BOY Somberte?  
Slechte voorgevoelens?  
Dat is echt nergens voor nodig  
Het komt allemaal heus wel goed – hier in Zwitserland komt altijd alles goed  
Nou, vooruit, doe even iets anders aan, iets dat een beetje ruimer valt – en  
dan ben je er helemaal klaar voor

ELZELINE Dat ik aan overgewicht lijd, dat hoor ik nooit van iemand – alleen  
maar van jou

BOY Nee – dat zeg ik toch niet?  
Te zwaar ben je niet, echt niet  
't Is hoogstens...- Hoe moet ik het dan wel onder woorden brengen...-  
Voedselgebrek heb jij nooit gekend en dat is je goed aan te zien  
Ik ben daar alleen maar blij mee – want je weet, ik houd van volume en  
gewicht  
Ik ben volkomen weerloos, als het om jou gaat

ELZELINE Toch bevat iets me niet...-  
Toe, Boy, wat zeg ik nu? Maak je los van die stoel en ga iets doen  
Dat lethargische, daar kan ik niet tegen

BOY Wat is er toch met je?  
Waarom laat je me niet gewoon?

ELZELINE Ik...-  
Weet ik veel...-  
Ik heb last van onrust  
Ik probeer me erop voor te bereiden hoe 't straks zal gaan, tussen hun en jou  
Die paar keer dat jullie elkaar gezien hebben, dat was...-  
Nou ja, precies benoemen kan ik het niet, maar erg handig pakte jij het niet  
aan

BOY 't Ligt aan mij, zeker – alles ligt altijd aan mij – maar je moet begrijpen  
dat ik het moeilijk vind om te merken hoe ik door hun word bekeken als een  
afwijkend meubelstuk, een stoel of een kast in de verkeerde kleuren en met  
proporties die niet goed passen bij de rest van het interieur – een ongewenst  
element dat zich opdringt in hun ruimte  
Ik draag de verkeerde jasjes, ik zeg de verkeerde dingen...-

ELZELINE Geen gelamenteer, alsjeblieft  
Ik ben al zo gespannen – dat zeg ik toch?  
Stel daar dan iets tegenover, iets dat me ontspant...-

Kom nu eens hier  
Kom, Boy  
Jij moet geen verkeerde dingen denken – je zegt toch zelf dat het goed komt?  
Wij tweeën, wij zijn één wereld en daar komt niets tussen  
Ik zeg je dat je wél goed past – je past bij mij  
We hebben het toch prettig, met z'n tweeën?  
't Is toch spannend?  
En als we twijfelen of aarzelen, dan helpen we elkaar – daarvoor ben je samen  
Het onbehagen overwinnen  
Hé, Boy  
Wat was dat bed lekker zacht, vannacht...-  
Dik wit dons...- Als vers gevallen Alpensneeuw...-  
Maar – en dat moet je toch kunnen begrijpen – je kunt ze dat niet kwalijk nemen – als ze jou zien, zo naast mij, dan gaan ze jouw verschijning tóch in proporties zien – dat gebeurt onwillekeurig, echt waar –  
Dan gaan ze wie jij bent toch vergelijken met...-  
Hoe moet ik dat zeggen...-  
Met het monument dat hun vader is geweest  
En – dat lijkt me nogal logisch – die vergelijking, die kun jij niet winnen

BOY Ook voor jou niet?

ELZELINE Wat wil je dat ik daar op antwoord?  
Ik leg je toch net omstandig uit hoe heerlijk ik het heb, met jou, en hoe we elkaar steunen – en daar stap jij dan gewoon overheen, alsof ik het niet gezegd heb, alsof het me geen moeite kost om het te zeggen  
Nee – laat me nu maar los, ik hoef even niet  
We moeten er allemaal aan werken, ja?  
Zorgen dat Zwitserland geen Roemenië wordt en wij geen eenzame dictators, die niets anders horen dan de echo van hun eigen stem  
We moeten het aangaan – ik zeg dat tegen jou en ook tegen mezelf – we moeten het nemen zoals het komt  
En je moet begrijpen – ik wil mijn kinderen bij me houden, die zijn voor mij...-  
Die zijn mijn leven, die zijn alles – ja, wat kijk je nu?  
Jij bent óók belangrijk, maar je zit in een ander segment van mijn bewustzijn  
En tussen jou en hun...-  
Niets gaat vanzelf, dat hoef ik jou toch niet te vertellen?  
Jij...- Je bent voor hun een soort uitheems gerecht, iets dat ze niet kennen – en ze moeten er nog achter komen dat dat ook heus wel ergens naar smaakt  
Kom op, Boy, alsjeblieft  
We duwen allebei onze slechte gedachten weg en we gaan hier een heel goed Paasweekend van maken, met eieren en weet ik veel  
Een beetje meewerken, dat is alles wat ik van je vraag  
Een beetje begrip voor hun positie

BOY 't Enige wat ik van ze verlang, en waar ik toch ook wel een beetje recht op heb, dat is...-

ELZELINE Nee – nee, dit wil ik niet horen  
Geen eisen formuleren waar mijn kinderen aan moeten voldoen om door jou  
te worden verdragen  
Ze hebben recht op hun reserves en op hun eigenaardigheden – zo zijn ze en  
zo heb ik ze ook opgevoed – van jongs af aan hebben ze, zonder beperkingen  
vooraf, hun karakter mogen ontwikkelen – dat was ook al 't uitgangspunt van  
die Vrije School waar ik ze indertijd heb op gedaan en daar sta ik nog steeds  
achter  
Zo gemakkelijk was dat niet...-  
Diederik was altijd een agressieve ruziezoeker die het liefste wilde vechten –  
een aanleiding had hij niet nodig  
En Tzara bleef altijd stil en afwachtend en op haar hoede – van  
achterbaksheid werd ze wel eens beschuldigd  
Maar mij kon het niet schelen, ik stond voor ze en naast ze en achter ze  
Ik liet ze de ruimte die ze opeisten  
Honderd procent 'ik' – dan ben je sterk, dan kun je de maatschappij aan  
Geen conventies en geen confectie – geniet van alles wat je uniek maakt  
Regels zijn er voor de luien van geest – durf onaangepast te zijn...-

BOY ...En maak je over geld geen zorgen, want dat verdient je vader wel

ELZELINE Geld?  
Wat bedoel je daar nu weer mee?  
Dit heeft toch niets met geld te maken?  
Ik heb het over...-  
Over een manier van leven, over hoe je in de wereld staat

BOY Onaangepastheid is een luxe die je je moet kunnen veroorloven  
De man die arm is zorgt dat hij altijd nog een net colbertje in de kast heeft  
hangen, voor als 't echt nodig is – die houdt zich angstvallig aan de regels –  
maar wie alles heeft, wie gewend is om altijd op stevige grond te staan, door  
alle denkbare zekerheden ondersteund, wie niet anders kent dan comfort en  
overvloed, die kan rustig in gescheurde kleren lopen en zich zo lomp  
gedragen als hij wil – zijn positie is onaantastbaar

ELZELINE Waar heb jij het over?  
Over ons?  
Over hoe wij hebben geleefd?  
Ik herken hier niets van  
Overvloed?  
Bij ons is het nooit over geld gegaan, of over wat voor bezit ook  
't Enige wat ik wil zeggen is dat ik mijn kinderen altijd heb voorgehouden dat  
ze zelfstandig moeten denken, dat ze op hun eigen oordeel moeten afgaan en  
niet op de zekerheden van de maatschappij  
Stuurman moet je zijn, geen passagier

BOY Laat maar  
Ik zal wel te gevoelig zijn – te vooringenomen, teveel een chronische  
minimumlijder

Alleen...- Ik wil dat je begrijpt dat ik het moeilijk vind om voor hun niets anders te zijn dan de verkeerde man op de verkeerde plek  
Ik wil het graag goed doen, maar als zij erbij zijn heb ik steeds het idee dat ik voor een examen zak – zij hebben een maatschappelijke Citotoets opgesteld en ik haal 'm niet  
Te grof, te dom, te plebejisch... Ik weet niet wat ze van me denken  
Terwijl ik toch alles doe wat ik kan – gewoon, voor jou, omdat ik van je houd

ELZELINE Hè, hè – dat zou je ook wel eens wat vaker en wat spontaner mogen zeggen

BOY Zoals hij naar me zat te kijken, laatst, die Diederik ...-  
Waar was dat ook al weer? O ja, in die wijnboerderij in Lage Vuursche zaten we toen  
Alsof ik een soort onrustwekkend dier was, iets dat eigenlijk niet vrij rond zou mogen lopen – niet in zijn nabijheid...-

ELZELINE Die Diederik?  
't Is wel mijn zoon, over wie je het hebt

BOY En 't was wel tegen mij, dat hij zo deed

ELZELINE Niet zo klein, alsjeblijft  
Niet zo lichtgeraakt  
Diederik kan soms een beetje bokkig en hoekig en horkerig doen, dat weet ik wel  
Hij zal moe geweest zijn  
Hij heeft veel aan zijn hoofd

BOY Laten we er over op houden  
We krijgen nog genoeg met ze te maken

ELZELINE Toon een beetje interesse, dan gaat verder alles vanzelf  
Spannend vind ik het wel – dat we het over onze plannen kunnen hebben – ik ben benieuwd of ze een beetje enthousiast reageren  
En dat Tzara nu dan toch Alix een keer meebrengt – dat we die ook eens wat beter leren kennen...-

BOY Leve Sappho

ELZELINE En wat mag dat betekenen?  
Toch niet dat je het daar ook al moeilijk mee hebt?  
Liberaal zijn, vivre sa vie, dat blijft mijn uitgangspunt

BOY 't Zijn toch twee vrouwen...-  
En ik ben een man en ik heb mijn eigen gedachten over die dingen en die kan ik niet tegenhouden  
Een man houdt van een vrouw, dat is voor mij het allerhoogste

ELZELINE Alle liefde is hoog – het geslacht doet er niet toe  
Dat inzicht hebben we na tweeduizend jaar benepenheid eindelijk verworven,  
toch?

Kom op, Boy  
We gaan dit samen doen  
Dat kunnen we  
Daar hebben wij de kracht voor

\*\*\*

II. ELZELINE, BOY, TZARA, ALIX

*Later op de dag.*

BOY Dus jij beeldhouwt, Alix?  
Beeldhouwt, houwt beeld, ik weet niet hoe je dat zegt

ALIX Ik maak sculpturen, ja

BOY Spannend lijkt me dat – hakken in graniet, of...-  
Of met brons, of zo...-  
Het gieten van gloeiend metaal...-

ALIX Ik werk eigenlijk meer in wol  
Ik brei alles

TZARA Alix maakt een soort zachte, gevaarlijke fabeldieren  
Heel mysterieus en lichamelijk, met donkere holten en wonderlijke  
uitstulpingen  
'Verwongen liefdestotems', dat heeft iemand er laatst over geschreven

BOY En verkoop je die dan? Die...- Ik weet nog niet precies hoe ik 't me  
moet voorstellen...- Die erotomane knuffels?  
Is er een markt voor?

ELZELINE Alsjeblieft, Boy  
Alsof verkoopbaarheid de enige maatstaf is

BOY Iets betekent het toch wel, zou ik denken  
Van je werk kunnen leven, dat is wat waard

ELZELINE En kiezen voor de schoonheid en de vrijheid, voor wat niemand  
kan benoemen – dat is misschien wel meer waard, hè, Alix?

ALIX Ik doe gewoon mijn best om mooie dingen te maken, dat is alles

TZARA We vinden het heerlijk om hier te zijn  
Als straks Diederik er ook nog is, dan...-

BOY Ja, dan...-  
Dan begint het pas

ELZELINE Wil iemand al iets drinken?

BOY 't Is nog maar net drie uur geweest – ik weet niet, Line...-

ELZELINE Laat me toch  
Ik ben eindelijk een beetje ontspannen en dat wil ik graag zo houden, ja?

TZARA Ik lust wel een glas van die Graubunder, die ik in de keuken zag staan

ELZELINE Van die wát?  
O, ja – jij hebt er verstand van, tegenwoordig  
't Is altijd even wennen, als je kinderen hobby's krijgen

TZARA Zwitserse wijnen zijn enorm in opkomst

ELZELINE We hebben bij die supermarkt hier gewoon maar van alles te eten en te drinken besteld – vooral lokale producten  
Drie dozen vol kwamen ze bezorgen – een beetje veel, misschien, maar ik wil beslist niet dat we straks hier zitten met het idee dat we iets tekort komen

ALIX Doe mij maar gewoon een glas water

ELZELINE Plat?

BOY Het weer, hier in de Alpen, is altijd onvoorspelbaar – maar het lijkt erop dat dit mooie dagen gaan worden  
Dus we zouden misschien kunnen...-

TZARA Sorry, Boy – maar je gaat toch niet van alles organiseren?  
Gezamenlijke wandelingen en zo? – Daar kan ik echt niet tegen

ELZELINE We moeten elkaar vrij laten, Tzara – daar hadden Boy en ik het daarnet nog over  
We zijn nergens toe verplicht, maar het is ook niet verboden om initiatieven te nemen

TZARA Zal ik die wijn anders zelf maar even gaan pakken?

ELZELINE 't Is toch goed dat we elkaar nu allemaal een beetje leren kennen...-

BOY Je moeder heeft het zo vaak over jou – over jullie, bedoel ik, ook over je broer  
En tot nu toe zijn we elkaar alleen maar zo'n beetje half-toevallig tegen gekomen



TZARA Half-toevallig, heel ongemakkelijk

BOY Fijn dat je zo helpt om 't ijs te breken  
Als je toch naar de keuken gaat – wil je dan voor mij een blikje bier  
meenemen?

*Tzara af*

ELZELINE Ik weet niet wat Tzara je al over ons verteld heeft, Alix  
Wij...-  
We gaan heel goed met elkaar om, en ook eerlijk – we houden van recht door  
zee en van eenvoudig

ALIX Dat had ik begrepen, ja  
Ik hoop dat ik niet teveel ben, of zo

BOY Dat ken ik, die onzekerheid

ELZELINE En we zijn natuurlijk heel blij, dat Tzara en jij...-  
Nou ja, gewoon...-  
Dat jullie 't fijn hebben samen – dat is belangrijk, vind ik altijd...-  
Maar...-  
Heb je eigenlijk niet een boek, of zoiets?  
Waar die sculpturen van jou in staan?

ALIX Een boek?  
Nee, dat is er niet – ik heb wel allerlei foto's, er zijn ook artikelen verschenen  
en op een paar sites staat ook wel iets  
Maar ik heb niet iets meegenomen  
Ik wist niet dat dat de bedoeling was

ELZELINE Nee, nee, zo is 't ook niet  
't Is meer...- Voor...-  
Voor de conversatie...-  
Nee, dat bedoel ik niet...-  
Gewoon, om er iets meer van te weten

BOY Als onderdeel van je inburgeringstraject

ELZELINE Alsjeblieft, Boy  
En...- En jullie kennen elkaar van...-

ALIX Gewoon – we hadden gemeenschappelijke vriendinnen  
't Heeft nog best lang geduurd, voordat we...-  
We waren allebei op onze hoede, we dachten allebei dat de ander  
onbenaderbaar was

BOY Maar op een dag gebeurt het toch; je let even niet op, je schiet van de

rem af en opeens zit je aan elkaar vast, zo gaat dat

ALIX Aan elkaar vast?

Je kunt het ook anders zeggen...- Ik weet niet...-

*Stilte*

In Zwitserland was ik nog nooit geweest

Wel vaak doorheen gereisd, natuurlijk, maar nooit echt er geweest

ELZELINE O?

ALIX Ik...-

Ik weet ook niet waarom ik dit zeg, sorry

Ik ga even kijken waar Tzara blijft

*Alix af*

ELZELINE Je moet wel een beetje aardig tegen haar doen

Je merkt toch wel dat ze totaal niet op haar gemak is?

BOY En dat zeg jij?

Het valt je misschien niet op, maar ik doé aardig tegen haar

ELZELINE Doen is niet genoeg – het gaat om zijn

Ik weet heus wel, Boy, dat je het allemaal goed bedoelt, maar...-

BOY Maar die toets, die haal ik toch niet

ELZELINE Niet daar weer over beginnen, alsjeblieft

We moeten open en ontspannen blijven, dat is alles

We moeten – hoe zeg ik dat – we moeten een beetje rond en zacht zijn –

maar jij kunt soms zoiets flapperigs en onsensitiefs hebben

En hou je alsjeblieft een beetje in met dat bier, straks

\*\*\*

### III. TZARA, ALIX, later ook BOY en DIEDERIK

*Enige tijd later. In een zijkamer.*

ALIX Ik wist dat het erg zou zijn, hier, met die familie van jou

Maar dit – dit heb ik me toch niet voor kunnen stellen

Met hun praten, dat gaat gewoon niet

't Is alsof je in een derdehands auto over een hobbelige B-weg rijdt

Alles schudt en bonkt en hapert

TZARA Het valt toch allemaal reuze mee?

Iedereen doet echt wel z'n best om het een beetje draaglijk te houden

We moeten hier doorheen – je weet waarom

En hoe Boy zich gedraagt...-

Daar ben ik niet verantwoordelijk voor – dat is helemaal geen familie

ALIX Gezellig doen in het gezelschap van mensen die ik nauwelijks ken en die voor mij alleen maar een soort pro-forma-belangstelling kunnen opbrengen – niets voor mij, is dat

Alsmar maar glimlachen en netjes met twee woorden antwoord geven als je iets wordt gevraagd – het voelt niet oprecht

TZARA Onoprecht is het ook niet, dat weet je best

We moeten gewoon een beetje tact hebben

Zij zijn anders dan wij, daar kunnen we toch wel begrip voor opbrengen?

Ze kijken er een beetje onwennig tegenaan

We moeten ze wat tijd gunnen en...-

En als alles dan een beetje makkelijk gaat, straks, dan kunnen we erover beginnen...-

ALIX Ik kan als 't moet ook wel zonder dat atelier

Een eigen werkruimte, die heb ik nog nooit gehad

TZARA Maar ik kan niet buiten die studio – anders wordt het nooit iets met die stukken die ik maak – ik heb al zolang het idee dat ik in 't vak niet helemaal serieus genomen word

Dans heeft ruimte nodig – een ruimte waar je je thuis voelt, waar je de faciliteiten hebt, waar je in continuïteit kunt werken – anders knakt er iets, dan zet de afdaling in nog voor ik er aan toe ben gekomen om te vliegen

En zo'n pand als dit, dat vinden we nooit meer

Een pakhuis waar we allebei onze dingen kunnen maken, en dan nog wonen ook

Zo mooi en stevig, zo helemaal negentiende-eeuws...-

Dat is toch het geluk dat we zoeken?

ALIX Als het echt moet, begin jij dan tegen haar over die lening, of die garantie of wat het ook is – vraag het gewoon – dan kan ze ja zeggen, of nee, en dat is het dan

Dan kunnen we vervolgens, helemaal zonder bijbedoelingen, proberen om het hier leuk te vinden

TZARA Laat het alsjeblieft aan mij over hoe ik met mijn moeder om ga

Het juiste moment kiezen, dat kan ik echt wel – timing zit in mijn systeem

En ik zeg je dit, Alix: wij gaan, als dit allemaal voorbij is en als het een beetje goed afloopt, wij gaan binnenkort weer een keer met z'n tweeën op reis, goed?

Naar...-

Wat jij wilt...-

Cuba, daar had je het laatst toch over? Daar wil ik best ook een keer naar toe Cuba, spreek uit Koeba – kunnen we in oude Amerikaanse auto's rondrijden en sigaren roken, weet ik het...-

En die mensen daar beklagen met hun armoede en met hun onderdrukking, die toch ergens ook wel weer hun eigen schuld is, en bovendien hebben ze er

niet echt veel last van, omdat de zon daar altijd schijnt...-  
Lijkt je dat wat?  
Hé...-  
Treurig zeekoetje van me...-

ALIX Ik word soms zo verdrietig, Tzara  
Zo jong zijn we en nog maar zo kort bij elkaar  
En toch heb ik soms het idee dat het mooiste al achter ons ligt  
Dat geluk alleen maar bestaat voor wie er niet naar op zoek is  
Gelukkig waren we toen we nog van niets wisten  
Het raadsel loste zich vanzelf op, juist doordat we ons over die oplossing geen  
zorgen maakten

TZARA Verdrietig?  
Waarom dan?

ALIX Om de vergankelijkheid van alles  
Maar...- Misschien kan dat niet anders  
Misschien bewaar je je geluk juist het beste achter een pantser van verdriet

TZARA Ik begrijp echt niet waar je het over hebt  
Alles gaat toch goed?  
We hebben de dingen toch onder controle?

ALIX Ik heb het niet over onder controle  
Ik heb het juist over de krachten waar we geen meester over zijn  
Ik...-  
Over hoe we ons overgeven – willoos en zonder dat we ergens bang voor  
zijn...-  
Ik moet je vragen of je het nog weet  
Hoe het begonnen is  
Het geheim waar we allebei mee rond hebben gelopen – jij ook, daarvan ben  
ik overtuigd  
Met schaamte of de gedachte dat je iets verkeerd deed had het niets te maken  
– maar wel met het besef dat er iets is, iets verborgens dat je met niemand  
kunt delen en waar je met niemand over kunt praten – iets dat je bent en dat jij  
alleen bent  
In de schemer van die onzekerheid zijn wij elkaar tegengekomen – er was dus  
wél iemand die alles begreep, iemand die hetzelfde had doorgemaakt –  
iemand die met diezelfde schijnzekerheid van alleen zijn had geleefd...-  
Liefde, dat moet zoiets zijn als herkenning  
Maar kan herkenning langer duren dan een enkel moment?  
De vluchtigheid van alles – juist van de dingen die belangrijk zijn – dat  
wankele en dat vergankelijke, dat ontnemt me de moed

TZARA Ja – en ik houd ook van jou  
Maar al die overwegingen, daar hebben we nu niets aan  
We moeten doelgericht te werk gaan

BOY op

BOY Sorry...-

Elzeline en ik, we zijn een beetje aan het voorbereiden, voor dat racletten  
En we vroegen ons af of jij eigenlijk vlees eet, Alix?

Nee?

Precies wat Line al dacht, maar we wisten 't niet zeker

Goed – dan houden we daar rekening mee

Maar drinken bij het eten doe je wel, toch?

Dat moet, hoor – de witte wijn fungeert hier als een soort zuurstof

Bevalt het huis jullie eigenlijk een beetje?

't Zijn kolossaal grote kamers – Line wilde per se dat het ruim zou zijn

Ik ben meer van zuinig en intiem – met z'n allen in één tent, dat is mijn idee  
van kamperen

TZARA Kamperen?

BOY Daar is dit toch een beetje familie van – met z'n allen een paar dagen  
fijn bivakkeren op een mooie, afgelegen plek

Maar – wees maar niet bang, hoor, over het verkennen van de natuur zal ik  
echt niet beginnen – ik weet dat je daar geen zin in hebt – en een kampvuur,  
dat hoeft ook niet

Wat waren jullie eigenlijk aan het doen?

TZARA Gewoon – we lieten die besneeuwde bergen een beetje op ons  
inwerken

Die zware landmassa's, met het fijnste poeder bedekt, dat moet toch iets  
betekenen

We kunnen alleen nog niet bedenken wat

ALIX En we zaten ook een beetje te praten, over... -  
Over verbondenheid

BOY Alpen en liefde, dus

Het massieve en het ijle

Daarvoor zijn we hier, om dat te ervaren

ALIX Nou –

Dat is te zeggen...-

We moeten ook iets met...- Met Elzeline bespreken  
iets aan haar vragen, eigenlijk

TZARA Alix

BOY Dat kan toch?

Line is één en al geduld

Waar gaat het over?

TZARA Nee, niets

Echt niet

BOY Ik begrijp het

Of – eigenlijk begrijp ik het niet, maar dat zal de bedoeling wel zijn

Goed – dan ga ik maar weer eens richting keuken

Is nog een hele afstand, hier

*BOY af*

TZARA En waarom doe je dat?

Ik vraag je toch net om het aan mij over te laten om de dingen te bespreken op mijn manier en op mijn moment?

ALIX Ik heb geen zin heb om alleen maar geduld te oefenen en hier te zitten als een gesnoeide kamerplant

Omdat het vals is

We willen toch iets van haar?

Spreek dat dan uit

TZARA Je scheidt verwarring, ook richting Boy, en dat is nergens voor nodig

Hij weet nog niet zo goed wat hij met ons aan moet, dat merk je toch?

Ik val voor jou omdat je eigenzinnig bent, Allix, en omdat je de dingen op jouw manier doet – maar nu toch liever even niet

*DIEDERIK op*

TZARA Hé

Diederik

Ik had je helemaal niet horen aankomen

DIEDERIK En toch ben ik er, uitgeput en wel

Ik wilde het per se in één keer rijden – 't is eigenlijk net iets teveel, maar het één of andere motel langs de weg, dat is niets voor mij

Dus – hier ben ik en probeer maar te doen alsof je daar blij mee bent

*Er volgt een ongemakkelijk welkomst-gekus. Alsof ze de vertrouwelijkheid wel zoeken maar niet echt hebben.*

En?

Is het al leuk?

TZARA Zij zijn in de keuken, met z'n tweeën

DIEDERIK Ik zat eerst enorm te aarzelen of ik wel moest komen – ik heb het druk en ik wil eigenlijk ook wel eens een paar dagen voor mezelf hebben

Maar toen ik hoorde dat jij er ook zou zijn, toen wist ik dat ik 't niet wilde missen

Het gelukkige gezin dat we nooit zijn geweest, zo maar bij elkaar...-

TZARA        Ons leek het gewoon leuk, anders niet

DIEDERIK    Ik ga dan gelijk maar even naar ze toe

*DIEDERIK af*

ALIX    Tegen mij zegt hij niets – ik vraag me af waarom dat is

TZARA        Dat komt heus nog wel  
Probeer jij nu maar je gewoon een beetje op je gemak te voelen

ALIX    Ik zeg het nog een keer: ik heb geen zin om een beetje mijn mond te gaan zitten houden en te doen of ik dom ben

TZARA        Toe nou, Alix...  
Ik wil toch alleen maar het goede? Dat we het fijn hebben, jij en ik? Kom nu eens hier...-

*Schoorvoetend gaat ALIX in op dit verzoek. Ze kussen elkaar, eerst enigszins aarzelend maar allengs met meer overtuiging. Na enige tijd komt DIEDERIK op. Hij slaat de twee vrouwen gade. Die laten elkaar los wanneer hij het woord neemt – waarschijnlijk merken ze ook dan pas dat hij er is.*

DIEDERIK    't Is natuurlijk leuk dat jij er ook bent, Alix  
Aanhang, daar had ik niet op gerekend

TZARA        Dat jij niet iemand hebt om mee te nemen, daar kan ik toch niets aan doen? Of had ik Alix thuis moeten laten?

DIEDERIK    Ik geloof niet dat ik zoiets zei  
Ik vind het leuk, Alix, echt waar  
En ik vind dat je een dappere keuze hebt gemaakt  
Niet iedereen zou Tzara kunnen verdragen  
Maar – ik kwam jullie eigenlijk halen  
We worden in de eetkamer verwacht  
Iets met kaas is er, en met verkoolde groente

\*\*\*

IV.        ELZELINE, TZARA, ALIX, BOY, DIEDERIK  
*Laat op de avond. Ze zitten rond een tafel waaraan is gegeten.*

DIEDERIK    ...En daarom ben ik ervan overtuigd dat het best kan: winst maken en toch schone handen houden  
Iedere dag ben ik ermee bezig om dat te bewijzen

BOY    Wil iemand nog iets?

Er zijn nog van die gestoofde pruimen – die kan ik in een schaaltje doen, of zo

TZARA Morellen, zijn het toch?

ELZELINE Even niet, Boy

We zijn nu met iets anders bezig en bovendien heeft iedereen genoeg gehad, volgens mij

BOY Ik maak me graag verdienstelijk – en dit gaat mij toch niet echt aan...-

TZARA Alles gaat iedereen aan

Nee, Diederik, echt

Humaan en onschadelijk kapitalisme, dat bestaat niet

Winst en schoon, die twee begrippen sluiten elkaar uit – dat is wat ik staande houd

Winst en vies, dat zijn synoniemen

De winst van de één is altijd het verlies van de ander, toch?

Anders zou het geeneens winst kunnen heten

Zeg niet dat dat niet logisch is

Er is altijd een verliezer en die verliezer is het slachtoffer

ELZELINE Grappig is dat, Tzara

Precies langs die lijnen heb ik ook altijd gedacht, vroeger

Je moest eens weten hoeveel gesprekken ik in die jaren met je vader heb gevoerd

Over de onrechtvaardigheid in de wereld, en over zijn verantwoordelijkheid als ondernemer

Maar ik kwam er bij hem niet doorheen

Iedere keer opnieuw wist hij me ervan te overtuigen dat hij 't allemaal heel bewust en zorgvuldig deed

Als ik daar nog aan denk...-

Hij kon altijd zo goed uitleggen hoe het zat, met die grondstoffenhandel

Ik zat vol verontrusting, ik was helemaal IKON en Pax Christi – maar hij kon 't allemaal rechtvaardigen op een manier waar ik niet tegenop gewassen was

Die kokos en rubber en tabak en – nog iets, wat was het ook al weer...-

Meekrap, geloof ik – in ieder geval iets waarvan je geen duidelijk beeld hebt wat het nu eigenlijk is en hoe het er uit ziet – altijd had hij het daarover...-

Het vrije verkeer van goederen, dat was heilig voor hem en hij leefde voor de tropische gewassen

En dat het allemaal makkelijk groeit, daar in Afrika, en dat die bodem vol zit met van alles – veel meer dan ze zelf nodig hebben – dat is niemands

verdienste

BOY Maar daar wist jij dan toch wel weer één of andere Wilde Ganzenredenering tegenover te zetten?

Ik ken jou als iemand met sterke opinies

ELZELIE Nee, Boy, zo was het niet – dat kan ik aan jou niet uitleggen, maar je moet begrijpen dat ik nu heel anders ben



Ik kon niet tegen hem op, dat zeg ik toch?

Bij ons was aan die producten behoefte, zo zat het nu eenmaal – zo legde hij dat uit – en in die behoefte kon hij met z'n bedrijf voorzien – zij kregen er nog wat voor ook en dat was fijn voor ze, daarvan was hij helemaal overtuigd

TZARA En dat zij daar nog altijd vergaan van de honger, in hun lemen hutjes en onder hun afdak van golfplaat?

Dat ze worden besprongen door allerlei ziekten die in de rest van de wereld allang zijn uitgestorven?

Dat ze van louter ellende elkaar met kapmessen te lijf gaan?

Dat is zeker ook niemands verdienste?

De schuld van niemand?

ELZELINE Iets dergelijks riep ik dan ook, ja – maar dat had volgens hem alleen maar te maken met het wanbestuur en met de corruptie

En beschaving kost tijd, dat zei hij altijd – aan democratie en de welvaartsstaat waren ze gewoon nog niet toe, daar in Zimbabwe en in Zaïre – dat heet nu weer anders, geloof ik...-

Later is hij ook nog in dat afvaltransport gegaan, in de Nigerdelta

Dat was volgens hem alleen maar omdat hij ook eens iets goeds wilde doen...-

Iets brengen en niet alleen maar halen

Gewoon, een vorm van recycling was het, legde hij uit – wat wij hier niet meer kunnen gebruiken dat is daar nog wel iets waard – en wat echt overblijft, dat kunnen ze toch gewoon verbranden?

Niet dat ik me helemaal geen zorgen maakte of me nooit iets afvroeg...-

Hij is een keer mee geweest, met zo'n chemicaliëntransport – en de stank die toen in z'n kleren hing, die was er met geen mogelijkheid nog uit te wassen – ik heb alles weg moeten gooien

Maar – wat is dit, jongens – moeten we het hier écht over hebben?

't Is allemaal zo lang geleden...-

Hoe de wereld in elkaar zit, daar kunnen wij toch niets aan veranderen

We moeten blij zijn met wat mooi is

En je moet ook bedenken...-

Allerlei problemen waar het tegenwoordig de hele tijd over gaat, die had je toen nog niet zo erg

Het milieu, en het klimaat, en dat de voorraden uitgeput raken, en dat het allemaal heel anders moet, daar hoorde je toen nog bijna niemand over

BOY Net als roken – dat deed je toen ook gewoon nog

ELZELINE Jij weet niet, Tzara, hoe er twaalf of vijftien jaar geleden over de wereld werd gedacht – het was een andere tijd en van die tijd was je vader een kind

TZARA De tijd is rot en de wereld deugt niet – zo was het toen en zo is het nog steeds – het wordt allemaal eerder slechter dan beter

Dat hij dat niet door had, dat kunnen we hem niet meer kwalijk nemen, maar wij weten het wel – en we moeten onze verantwoordelijkheid nemen

DIEDERIK O ja? En hoe doe jij dat dan?  
Banvloeken uitspreken die niemand hoort en die niemand iets kosten?  
Neem van mij nu maar aan, Tzara – ik heb ook met dat soort vragen gezeten  
Geworsteld, heb ik  
Ook ik heb begrepen dat er iets fundamenteel niet klopte  
En toen ik dat eenmaal in zag ben ik iets gaan ondernemen, ben ik gaan  
proberen om van binnen uit iets te veranderen – ik vind dat je mee moet doen  
en niet alleen maar alles afwijzen  
De mens is een economisch dier – werken is de basis en geld verdienen kan  
ook op een goede manier, ik zeg het nog een keer  
Integere markteconomie bestaat  
Dat anti-gedoe van jou, Tzara, dat is niets anders dan kinderachtig jezelf  
kietelen  
Jij denkt dat je goed bent als je maar hard genoeg roept dat alle anderen fout  
zitten  
Overall commentaar op hebben en zelf uit de buurt blijven van het hakken en  
de spaanders  
Ondertussen als een mak paard meeëten uit de voederbak die je wordt  
voorgehouden en op de momenten dat 't niet zo handig uitkomt je juist  
helemaal niets af vragen  
Ik vind dat makkelijk

TZARA Als ik wil heb ik zó de argumenten voor het grijpen om alles wat  
jij zegt te weerleggen  
En om je eens en voor altijd duidelijk te maken dat jij het bent die fout zit  
Dat dat halfzachte gemaxhavelaar van jou echt de oplossing niet is – dat is  
alleen maar collaboratie  
Alles moet op een veel fundamenteeler niveau overhoop worden gehaald  
omdat het westen volkomen is geperverteerd  
De orde moet grondig worden verstoord – puinhopen zijn een voorwaarde om  
iets nieuws te bouwen  
Ik zou je moeiteloos kunnen uittekenen hoe 't allemaal in elkaar zit  
Maar ik heb er geen zin in – of, beter gezegd, ik weet dat het geen zin heeft,  
want naar mij heb jij nog nooit geluisterd

ALIX Rustig maar, Tzara –  
Hij...-  
Tsja, hoe hij het allemaal bedoelt, dat weet ik natuurlijk niet – ik heb van die  
dingen totaal geen verstand  
Maar je moet je niet zo kwaad maken

TZARA Laat maar, lieverd – dit is een oud ding tussen Diederik en mij  
Hij voelt zich zo superieur  
Hij denkt dat hij zich nergens voor hoeft te schamen, omdat hij zelf in zijn vrije  
uurtjes één of andere eco-sticker heeft zitten plakken op die waardeloze  
spullen die hij verkoopt – alsof hij daarmee kan wegwassen hoeveel  
kinderarbeid en ecologische destructie ermee gemoeid is

DIEDERIK Ik verkoop reizen, Tzara – geen kleren of computers – dus ik zou niet weten waar ik die stickers op moest plakken

TZARA Maakt me niet uit  
Zeg niet dat je me niet begrijpt

DIEDERIK Verantwoorde verrecontinentenreizen – je verplaatst je met het lokale transport en je slaapt bij mensen thuis – je wordt onderdeel van de sociale biotoop

Je komt om te kijken, maar ook om te luisteren en in gesprek te gaan – niet alleen maar als vakantieconsument die de verhoudingen verstoort

Dat is waar ik me mee bezig houd, dat zijn de feiten, mijn feiten – en om de samenhang tussen die feiten gaat het

Niet om die zogenaamde systeemkritiek van jou, die aan alle kanten wankelt

En wat mij betreft hoeft het er ook niet over te gaan hoe jij, in weerwil van al die stellingen van je, toch met een zekere regelmaat bij mij op kantoor komt zeuren als je weer eens vliegtickets met korting nodig hebt

TZARA Wat wil je dan?

Ik heb geen geld – eenvoudiger kan ik het niet zeggen

Ik heb geen geld en dus ben ik in deze wereld hulpbehoevend – maar dat is de fout van die wereld en niet van mij

Ik werk in de kunst, ik sta overal middenin en tegelijk blijf ik er buiten, kan ik ernaar kijken om door middel van mijn werk commentaar te leveren

De betrokken buitenstaander – alles zien en daar dan indirect invloed op uitoefenen – zachte subversie...-

Dat is een heel essentiële positie, daar kan de wereld niet buiten

Maar gewaardeerd wordt het nauwelijks en dus komt het zo uit dat ik jou soms om een kleine gunst moet vragen – en vind jij het echt nodig om daar nu gebruik van te maken?

Dat noem ik intens vals

DIEDERIK Die nepkunst van jou, die is vals

Die gratieloze dans, dat wezenloze gejump waar niemand om gevraagd heeft...-

Hoe heette dat stuk ook alweer dat je laatst gemaakt had?

O, ja – ‘Lopen’

‘Lopen’ – en dat was het dan ook – gewoon alledaags lopen op de vierkante meter – en daar wens je dan nog voor te worden betaald ook

TZARA Je verwacht toch niet dat ik dit ernstig neem?

Wat weet jij ervan? Wat weet jij van minimaal en repetitief?

Heb jij ooit van postmoderne dans gehoord?

Ach...- Ik wil er geeneens met jou over praten

Zeldzaam bot, ben je, en daar nog zeldzaam tevreden over ook

ELZELINE Niet doen

Niet zo praten, jullie

Ik voel me verantwoordelijk voor...- Weet ik veel, waarvoor...-

Voor Alix

Want die is voor het eerst bij ons en ik wil niet dat ze...-

Ik wil niet dat je denkt dat wij het niet leuk hebben met elkaar, Alix

Nog een glaasje van die dessertwijn?

TZARA Ze heeft al drie keer nee gezegd, mama

Ze drinkt echt maar heel weinig

ALIX Ik vind het...- Ik weet niet...- Ik vind het echt wel boeiend

Ik ben dat niet zo gewend – bij ons vroeger, thuis, werd nooit ergens over  
gesproken

ELZELINE Dus je wilt nog wel een slokje

TZARA Nee

Dat zeg ik toch?

ELZELINE Voor zichzelf kan ze blijkbaar niet spreken

Sorry, Alix, neem me maar niet kwalijk

Ik moet me verontschuldigen, voor hoe wij soms zijn

We zien elkaar niet zo vaak, dat is het punt, en dan bouwt zich de spanning  
op, ik weet niet hoe dat precies zit...-

ALIX Ik hoef niet, dank u

Ik drink inderdaad nooit zoveel

Ik wil morgen niet te laat opstaan

Ik...- Ik moet misschien wat aantekeningen uitwerken

BOY Waarom dat?

We zitten hier in de vrijetijdsgevangenis

Dus ga nu maar niet aan de deuren van je cel rammelen

ELZELINE Laat haar toch

Ik begrijp precies wat ze bedoelt, ze heeft ambitie

Ken ik – heb ik ook gehad

't Is met mij alleen zo gelopen dat ik...-

Ach, laat ook maar...-

Aantekeningen?

ALIX Ik probeer eigenlijk elke dag over mijn werk na te denken, en af en toe  
iets op te schrijven of te tekenen

En 's ochtends gaat dat het best, heb ik gemerkt

TZARA Alix werkt heel hard en dat vind ik zo mooi om te zien

Ik ben natuurlijk ook iemand die altijd met van alles bezig is, en...-

DIEDERIK ...En zo heb je 't dan binnen één zin toch alweer over jezelf

Ben je nooit een keer moe van dat onderwerp?

TZARA 't Over jou hebben, dat is nog heel wat vervelender

BOY Ik zou er wel iets meer over willen horen, Tzara  
Over dans, en waar dat dan over gaat

TZARA Dans gaat over dans, dat is een...-

DIEDERIK Nee, alsjeblieft, Tzara – je begrijpt toch ook wel dat Boy zoiets  
alleen maar uit beleefdheid vraagt?  
Die antwoorden van jou, die interesseren echt niemand

TZARA Waarom doe jij zo?  
Ik heb wél iets te zeggen  
Kom nu eerst eens een keer naar een voorstelling van me kijken, en geef dan  
pas je oordeel

DIEDERIK Die zaaltjes waar jij optreedt, die zijn zo klein en die liggen in  
zulke achterafstraatjes dat ik de ingang nooit kan vinden

ELZELINE Jongens...- Alsjeblieft...-  
We kunnen het toch ook over mooie dingen hebben?

BOY Dit hebben wij georganiseerd, lieverd  
't Was jouw idee om iedereen bij elkaar te halen

ELZELINE Dat weet ik wel – en daarom mag ik me er ook mee bemoeien,  
toch?  
Dus ik hoef voor niemand iets mee te nemen uit de keuken?

ALIX Ik kan er gewoon niet zo goed tegen, dat is alles  
Ik ga echt nu slapen  
Al die indrukken, dat is vermoeiend geweest

BOY Nee, je moet nog niet weggaan, want wij...-  
Gewoon....-  
't Is toch goed om over dingen te praten, zo, met iedereen erbij, en...-  
Dat was toch het idee, van dit  
Makkelijk is het allemaal niet, en jullie denken van alles, dat weet ik ook wel  
Maar jullie moeten weten dat...-  
Dat wij, dat Line en ik...-

ELZELINE Niet doen, Boy  
Als je zo praat, dan krijgt het allemaal zo'n verkeerd gewicht  
Ik...- Laat mij het maar uitleggen:  
Weten jullie wat Boy en ik van plan zijn?

DIEDERIK Nee – dat weten we niet

TZARA En moeten we het willen weten?

BOY 't Is een heel verhaal...-

Ik...-

Ik weet eigenlijk niet hoe precies jullie op de hoogte zijn van wat ik zo'n beetje doe – maar het komt er dus op neer dat ik altijd in de oude spullen heb gezeten

Patina – dat is mijn ding – het patina van de tijd

Zeldzame wijnen, heb ik in gehandeld, en antiquarische boeken, en ook in keramiek – vooral Brabants aardewerk, daar was ik in gespecialiseerd

Ik heb iets met het verleden....- en ik heb er ook gevoel voor, dat kan ik echt wel zeggen – geef mij een ding, een oud en schijnbaar waardeloos voorwerp – en in no time vind ik de mens die er blij mee is, die er soms al jaren naar heeft lopen zoeken – dat is dan wat je mijn talent kunt noemen

In ieder geval – ik heb ook een tijd lang een eigen winkel gehad – bric à brac, maar toch ook het serieuzere werk en dat liep heel goed – maar tegenwoordig werk ik vanuit huis en ga ik meer naar beurzen toe en zo

ELZELINE Laatst ben ik met 'm mee geweest, naar Bazel – de Europäische Antikmesse – dat was heel fascinerend

Ik wist er eigenlijk heel weinig van, maar ik werd meteen aangestoken door het fanatieke enthousiasme dat je daar tegenkomt

Art déco – prachtig vond ik dat – en ook iets anders, hoe heette dat ook al weer – Werkplaats, of zoiets...-

BOY Wiener Werkstätte – is mij te gewoontjes, eigenlijk – maar schiet qua prijzen wel de hoogte in

ELZELINE Heel mooi, al die dingen met hun verhaal – met hun geschiedenis

DIEDERIK En dat vind jij?

Dat is dan een helemaal nieuwe kant van je

Ik ken je toch alleen maar als iemand voor wie alles dat ze niet zojuist bij de Bijenkorf heeft gekocht al gauw als waardeloze oude troep geldt

ELZELINE Mag ik niet veranderen, soms?

Me niet ontwikkelen?

Bovendien klopt het niet, wat je zegt – voor traditie heb ik altijd respect gehad, heus wel

BOY Maar waar het op neer komt...-

DIEDERIK Ja – het komt ergens op neer, dat voelde ik al aankomen

BOY Waar het op neer komt is dat die hele precious-objects-markt sterk in beweging is – het mondialiseert, door de technologie en door de opkomende economieën – jullie begrijpen dat wel

Je moet vierentwintig/zeven bereikbaar zijn, je moet direct kunnen leveren, overall – en je moet de overhead minimaliseren

Een winkelruimte op een A-locatie, dat doen we tegenwoordig niet meer, dat is helemaal twintigste eeuw en alleen maar zonde van het geld – je moet tegenwoordig op heel andere manieren aan je klantgerichtheid werken  
Punt-com, dat is de toekomst – dus wij hebben gedacht...-

DIEDERIK Wij?

TZARA Kunnen jullie tot iets komen? Iets duidelijk?  
Op school vond ik dat soort vakken, economie en dat soort dingen, ook altijd al zo vervelend – als 't daarover ging, dan wilde ik alleen maar uit het raam staren en aan prettige dingen denken – aan vormen en kleuren en aan alles dat vloeit

ELZELINE Nou, goed dan, let op: wat we hebben bedacht, Boy en ik, dat is dat wij samen een bedrijf gaan opzetten  
Een virtueel antiekbedrijf

TZARA Jullie samen?  
Maar jij hebt nog nooit gewerkt

BOY Vintage Online, gaat het waarschijnlijk heten  
We hebben verschillende segmenten: oude drukken voor Europa  
Glas en zilver, daar is het Midden-Oosten in geïnteresseerd  
En voor de Aziatische markt zitten we in drank – die oude wijnen, dus, en Rare Whiskies en bijzondere cognacs, dat soort dingen  
Als het een beetje gaat lopen, dan willen we ook naar Japan – Europese grafiek uit de jaren zestig, zeg maar post-Cobra, daar kunnen ze daar geen genoeg van krijgen – maar dat is een hele delicate handel

ELZELINE 't Is enorm spannend – en jullie weten dat ik altijd al iets...-  
Hoe moet ik dat zeggen...-  
Iets maatschappelijks, iets met economisch nut heb willen doen

DIEDERIK Volgens mij weten we dat pas sinds je er zojuist zelf over begonnen bent

TZARA Nou ja, 't zal wel  
Ik begrijp hier echt niet veel van  
Maar – doe gewoon wat je wilt, zou ik zeggen – wij hoeven dat toch niet zo precies te weten?

ALIX Slaap lekker, allemaal

ELZELINE 't Punt is juist dat ik vind dat jullie het wél moeten weten, want...-

TZARA Ik ga met je mee  
Allerlei gediscussieer, daar is het nu de tijd niet voor  
Tot morgen

BOY Dan ga ik nog even een koud biertje zoeken, in de keuken

*ALIX, TZARA en BOY af*

DIEDERIK Dus – wat?

ELZELINE Dus wát wat?

Ik ben je moeder, Diederik, dus sla niet zo'n toon aan of je een hulpbehoevend kind voor je hebt

DIEDERIK Wat ben je nu aan het doen?

Wat moet jij in de handel?

En wat is die Boy eigenlijk voor jou?

Ik heb van 't begin af aan niet kunnen begrijpen wat je zag in zo'n postorderbedrijftype

Maar hij is niet alleen het type – hij wil je écht meetrekken in zijn louche zaakjes

ELZELINE Godverdomme

Ja, ik weet dat ik vloek en dat jij daar zogenaamd niet tegen kunt

Godverdomme, ik zeg het nog een keer

Hoezo louche? Zo eerlijk als een kind, is die man

En verstand heeft hij er ook van, dat heb ik met mijn eigen ogen waargenomen

Als je die gevoeligheid ziet, waarmee zijn vingers iets ouds en bijzonders en kwetsbaars aanraken...-

Daar val ik voor, ja

En ik ga dit doen

Ik geef vorm aan mijn leven

Ik doe wat ook je vader zou hebben gewild, daar ben ik van overtuigd

DIEDERIK Van hem moeten we geen pion in onze spelletjes maken

ELZELINE De laatste tijd – ik weet niet hoe dat komt, maar de laatste tijd

moet ik zo vaak denken aan hoe 't was toen ik hem pas kende

Hij had het bedrijf nog niet – hij deed iets, iets in de haven, iets met containervervoer en met de reiniging van schepen – ik weet niet precies – zeelieden uit Derdewereldlanden die hier eigenlijk niet mochten werken omdat ze nergens een vergunning voor hadden

Daar deed hij dan iets voor, zodat ze toch aan de slag konden en...-

DIEDERIK Een koppelbaas, heet zo iemand

ELZELINE Voor hem was het bemiddeling en dat was een heel nuttige functie – dat kon hij me toen al precies uitleggen

En hij moest de grenzen opzoeken, dat heb ik altijd wel geweten

'Zaken doen en je altijd voor honderd procent aan alle regels houden, dat gaat nu eenmaal niet' – dat heeft hij zo vaak gezegd, in die tijd, als ik weer eens blijk gegeven had van mijn twijfel



'De wet wordt juist sterker als er mensen zijn die er de gaten in ontdekken' –  
daar was hij ook van overtuigd  
Ik schrok er wel eens van, als ik zag hoeveel hij eraan verdiende – en ook het  
soort mensen waarmee hij omging...-  
Van belastingen en zo had hij ook heel weinig last  
Hij had een heel eigenaardige manier van alles te administreren  
Het kon niet allemaal kloppen, dat wist ik ergens wel, maar...-  
Ik heb er mee leren leven  
Hij wist alles recht te breien – hij had zijn eigen maatstaven, zijn eigen normen  
En die lat, beweerde hij, die legde hij vaak nog hoger dan wat er in de officiële  
regels stond  
Als er wel eens iets gebeurde, in zo'n scheepsruim, een ongeluk of zo – er viel  
er wel eens eentje van zo'n stelling en die kwam dan in het loog terecht, of in  
de afgewerkte olie  
Dan was hij helemaal van slag  
Ach...- Ik wil het daar eigenlijk helemaal niet hebben, over hoe het vroeger  
allemaal was  
Mijn idee is nu alleen maar dat ik met jullie wil delen dat...-  
Weet ik 't...-  
Dat ik nu toch me met de dingen ga bemoeien, hoe zeg ik dat...-  
Ik heb nergens spijt van, dat weet ik zeker en ik wil dat jullie dat ook weten  
Maar in die tijd met je vader...- toen ben ik, als ik 't nu achteraf bekijk, toch iets  
teveel alleen maar de vrouw van en de moeder van geweest  
Al te volgzzaam heb ik de rol van nieuwjaarsborrelpartner en organisator van  
charitatieve barbecues gespeeld  
Gek dat je zo iets later pas in ziet...-  
En nu ga ik iets ondernemen  
Dat heeft Boy in me wakker gemaakt  
Dat zou jij toch moeten waarderen

DIEDERIK Hoe lang ken je hem nu eigenlijk?

ELZELINE Al bijna een jaar, dat weet je heus wel  
Dus waarom vraag je dat?

DIEDERIK Nergens om  
En hoe heb je dat geregeld, financieel, om partner in dat bedrijf te worden?

ELZELINE Daar gaat het toch helemaal niet om

DIEDERIK Ik zou heel voorzichtig zijn  
Wantrouwen is een gezond bewustzijn  
Scepsis reinigt

ELZELINE En vertrouwen heelt  
Maar daar moet jij nog achter zien te komen  
Laten we maar gaan slapen  
Morgen Paasontbijt

\*\*\*

V. BOY, DIEDERIK

*Later die nacht. In de salon.*

DIEDERIK Valt niet mee om in slaap te komen, hè?  
In die stilte

BOY Ik keek naar het slapende gezicht van Line, daar op dat kussen naast me  
Zo'n glimlach van aarzelende tevredenheid  
En ik dacht: ik mag dan van je houden, maar begrijpen doe ik je niet  
Hoe kun je ooit weten wat er in een ander omgaat?

DIEDERIK Niet meer dan blinde en doofstomme dieren zijn we  
We draaien een beetje om elkaar heen  
We vermoeden elkaars aanwezigheid en soms botsen we tegen elkaar op  
Maar de verbondenheid die dan ontstaat is even vluchtig als toevallig

BOY Dus daarom ben jij alleen?

DIEDERIK Daarom?  
Ik geloof niet dat zoiets een reden heeft of een oorzaak  
Ik geloof alleen maar in toeval, dat hoor je me toch zeggen?  
En verder geloof ik dat we, als het erop aankomt, allemaal alleen zijn  
En dat dat goed is  
Ik geloof in de wind, die je van alle kanten om je heen voelt waaien  
En ook weet ik dat we altijd calculeren, bij alles wat we doen

BOY Toen ik Line heb ontmoet...-

DIEDERIK  
Toen is je verstand wakker geworden  
En dat verstand, dat noemde je gevoel

BOY Dat kun je zo niet zeggen  
Niet als je 't over mij hebt

DIEDERIK O, nee?  
Ben jij dan anders?  
Manipuleer jij je sentimenten niet net zo lang tot ze je plannen en je ambities  
niet meer in de weg staan?

BOY Dat wantrouwen begrijp ik niet  
Ik raakte met je moeder in gesprek – en ik wist dat zij het was, dat zij iets kon  
zijn dat ik in mijn leven nog niet had gekend, en...-

DIEDERIK En toen heb je al heel snel bedacht dat ze ook een goede

compagnon voor je zou zijn

De combinatie van een bankrekening, goedgelovigheid en totaal geen kennis van zaken, die moet wel erg aantrekkelijk geweest zijn

BOY Wat een armoede, om zo te denken en zo te praten

DIEDERIK Wat worden de dingen helder, als het stil is en donker, om ons heen

BOY Jij bent er niet bij geweest en toch schijn je alles te weten

DIEDERIK Ik sta er echt neutraal tegenover, hoor  
Ik ga echt niet proberen om haar van iets te weerhouden  
Met haar leven en met haar geld moet ze maar doen wat zij wil – ik wil haar alleen een beetje wakker houden

BOY Volgens mij hebben jij en je zuster er iets tegen dat je moeder kiest voor actie, voor iets ondernemen, voor iemand

DIEDERIK We hebben het allemaal al een keer meegemaakt – hoe zij zich heeft laten leiden door de waarheid van een ander  
We waren kinderen, toen, maar achteraf heb ik het toch heel goed kunnen reconstrueren  
We hadden het heel goed en zij heeft zich altijd voor de schoonheid en het hogere kunnen interesseren  
Maar die welstand en het gemak van onze vrijheid hadden we te danken aan de donkere daden van mijn vader, die zich nergens voor schaamde  
Hij wist hoe de wereld werkte en hoe je daar beter van kon worden  
Hij kende de regels en hij kon ze omzeilen  
Hij zorgde voor haar goede gevoel – ze kon mijmeren over hoe ze haar geld aan een betere wereld kon uitgeven, over yogacursussen en weeshuizen voor Derde Wereld-kinderen  
Hij zorgde er wel voor dat zij niet hoefde te beseffen hoe hij aan dat geld gekomen was – van wie hij het had gestolen en ten koste waarvan hij het verdiend had  
Je leest wel eens van die rechtbankverslagen in de krant en dan hebben ze het over iemand met een ‘gebrekkig ontwikkelde gewetensfunctie’ – als ik dat lees moet ik altijd aan mijn vader denken  
En zij – ze mocht niet teveel vragen stellen – of nee, vragen mochten er wel worden gesteld – maar ze moest tevreden zijn met zijn antwoorden, hoe voos die ook waren  
Mijn moeder staat voor geloven – maar geloven is niet genoeg  
Weten, daar komt het op aan – met een koud oog de feiten onder ogen zien

BOY Het gaat hier steeds over die vader van jullie  
Maar ik ben iemand anders

DIEDERIK Toen ik eindelijk genoeg wist om het tegen hem op te kunnen nemen was hij al dood – het gesprek met hem heb ik nooit kunnen voeren

Ik ben al jaren bezig om het anders te doen dan hij  
Ik wil een zoon zijn van hem, maar ook van haar  
Ik onderneem, net als hij, maar ik doe het op eigen kracht en ik wil mezelf aan  
kunnen kijken als ik 's ochtends voor de spiegel sta zonder dat ik misselijk word

BOY En van mij word je misselijk, begrijp ik?

DIEDERIK Sorry – maar dit gaat helemaal niet over jou  
Ik vind het alleen wel prettig om er met jou over te kunnen praten – we zijn  
allebei ondernemer, toch?

BOY Ondernemer voel ik me helemaal niet – ik bewijs alleen maar diensten  
aan mensen die van bijzondere dingen houden  
Commerciële diensten, dat wel

DIEDERIK Weet je wat het is, Boy?  
We hoeven maar zo weinig te doen om toch schuldig te zijn  
Doen is niet eens nodig – iets nalaten is al genoeg  
Iets niet zeggen, je er niet mee bemoeien wanneer iemand zich mee laat  
slepen door allerlei ideeën die niet bij haar passen  
Onverschilligheid maakt ons schuldig – mij ook, ik weet het  
Goed - Ik ga dan toch maar wat proberen te slapen, al zit mijn hoofd nog vol  
met allerlei gedachten  
Ik kan je alleen maar vragen of je voorzichtig met mijn moeder omgaat

BOY En ik zou hopen dat jullie dat zonder meer aan wilden nemen  
Maar die hoop slaat kapot tegen de muur van jullie onwil

\*\*\*

VI. BOY, TZARA, ALIX, DIEDERIK; later ook ELZELINE  
De volgende middag.

TZARA Ik heb toch gezegd dat ik dat niet wil?  
Ik houd niet van georganiseerde excursies

ALIX Ik denk...-

TZARA Jij hoeft nergens een mening over te hebben, echt niet

ALIX Ik denk dat het niet goed is om de hele dag hier binnen te blijven zitten  
Dat geeft...-

Onrust...-

En ik wil ook wel iets van die bergen zien – iets meer dan wat je uit zo'n  
autoraampje meekrijgt als je aan komt rijden

DIEDERIK Dus laten we ons nu maar aan de conventie houden...-  
We moeten toch profiteren van dat hoge, van die zuiverheid en dat neutrale –

dat is Zwitserland  
We gaan lopen, over de hellingen en door de sneeuw  
En als we moe zijn, dan bellen we gewoon een taxi  
Of heb je geen bereik, als je tussen die bergen zit?

TZARA We moeten...-  
Ik moet niets

DIEDERIK Ja – dat weten we

ALIX Mij lijkt het leuk

TZARA Weet je wat jullie kunnen doen?  
Gewoon gaan, met z'n allen  
Trek aan, die bergschoenen en die bodywarmers  
En laat mij lekker mijmeren, hier achter het raam  
Ik ben van de beweging, maar dan toch meer intrinsiek

BOY Je moeder gaat ook niet mee – ze ligt op bed – met een heel lichte  
hoofdpijn, zegt ze  
En ik dacht...- Zal ik niet gewoon ook hier blijven, om jou een beetje  
gezelschap te houden, Tzara?  
Ik heb ook eigenlijk niet echt de tijd om lang te gaan wandelen  
Ik moet zo dadelijk al beginnen om dat wild te marineren, anders is het  
vanavond niet goed  
Voor jou hebben we paddestoelen, Alix

TZARA Ik...- Ik weet niet...- Ik wil toch ook wel op mezelf zijn, soms  
Nou ja, het is een groot huis

DIEDERIK Als jij er niet tegenop ziet, Alix...-  
Wij hebben vast ook wel van alles te bepraten

TZARA Jezus...-

BOY Wat?

TZARA Niets, sorry

*ALIX en DIEDERIK af*  
*Stilte*

BOY Jij en ALIX – hoe lang zijn jullie eigenlijk al samen?

TZARA O, krijgen we nu zo'n gesprek  
Bijna twee jaar, waarom wil je dat weten?

BOY Gewoon, omdat...-  
Ik vraag me af hoe dat...-

Ach, laat ook maar

TZARA Jij kunt je gewoon niet voorstellen dat zoiets lang stand houdt, toch?

Dat bedoel je

Er ontbreekt iets aan dat jij voor essentieel houdt, en dus...-

BOY Nee, 't is alleen maar...- Nou ja...- Iets dat je niet kent, dat...- Sommige dingen, die zitten gewoon in de natuur – en andere, die zijn nu eenmaal wat buitennissiger – dat mag ik toch wel zeggen?

Daar moet je over nadenken...-

Ik spreek echt geen waardeoordeel uit, helemaal niet

TZARA Mogen we het dan nu ergens anders over hebben?

Ik zit hier niet voor de voorlichting of de emancipatie

BOY Jullie maken op zich wel een gelukkige indruk...-

TZARA En misschien willen we nog kinderen nemen ook – en dat is echt het laatste dat ik erover zeg

BOY Waarom ben je eigenlijk gekomen?

TZARA Hoe bedoel je dat?

We waren uitgenodigd, toch?

BOY Je moeder heeft je wel vaker gevraagd, voor zo'n weekend als dit, maar dan hebben jullie nooit tijd

Dus ik vroeg me af...-

En wat jullie gisteren zeiden, of niet zeiden, over dat iets bespreken...-

TZARA Dat was niets

Dat ging nergens over

BOY Jullie willen dus iets – van je moeder, neem ik aan

Jij en je...-

Partner, is dat het woord dat jullie gebruiken?

TZARA Helemaal niet

't Is alleen...-

Ik ga haar misschien iets vragen

Maar wat gaat jou dat aan?

Ga jij me nu niet vertellen wat ik moet doen of hoe ik moet doen, niet als het over mijn moeder gaat

Wie ben jij?

Onaardig wil ik niet zijn, maar een paar maanden geleden bestond jij voor ons nog helemaal niet – en nu ben jij opeens het middelpunt van alles – ben jij de nieuwe geleidehond die de blinde richting ravijn trekt

BOY Is dat hoe jullie je moeder zien?  
Als een blinde?

TZARA Daar gaat het niet om  
Het gaat om wat ik bedoel en dat begrijp jij heel goed  
Over hoe ze meegesleept wordt in één of ander eenzaam avontuur

BOY Soms gaat dat zo, in het leven – jij hebt daar misschien niet zo'n  
ervaring mee, ik weet niet hoe dat soort dingen bij jullie in z'n werk gaat –  
maar zo kan het lopen: je komt iemand tegen, dan gebeurt er iets onbedoelds  
en onbenoembaars en dan ontwikkelen de dingen zich snel – en in een  
richting die je allebei niet had kunnen vermoeden  
Je weet van niets, je hebt geen idee wat je kunt winnen of verliezen – en toch  
doe je het  
Maar voor mij is die – wat is het woord dat ik zoek – die belangeloosheid toch  
wel het allerbelangrijkste

TZARA O, ja?  
Belangeloos?  
En waarom moet zij dan zo nodig meedoen met - Kitsch on-line, of hoe heet  
het?

BOY Vintage – maar wat heeft dat ermee te maken?

TZARA Dat weet ik nog niet precies, maar...-  
Maar als het over belangen gaat...- Ik weet niet...-  
Sorry, Boy, ik ken jou nog niet zo lang en niet zo goed en ik kan dus ook niet  
zo maar alles tegen je zeggen  
En toch heb ik 't idee dat mijn moeder door jou in iets wordt meegesleept...-  
Jij hebt invloed op haar, anders kan ik 't niet zeggen  
En die invloed maakt me niet gerust

*ELZELINE op*

ELZELINE Invloed op mij? Waar gaat dit over?  
Ik hoorde zo hard praten – ik vroeg me af: waar zouden die het over hebben?  
Over immateriële dingen, misschien – dacht ik – of over dat Zwitserland zo  
mooi is – of desnoods over lekker eten...-  
Maar het gaat dus over mij en over hoe beïnvloedbaar ik ben

TZARA Ach – zo zwaar en zo letterlijk moet je dat niet nemen  
Wees blij dat wij ons druk maken over jou  
Boy en ik, we zaten gewoon een beetje te praten  
We kwamen van het één op het ander  
Maar...-  
Ik wilde jou...- Ik had gedacht...-  
Ach, wat kan mij het ook schelen – ik wilde wachten tot vanavond, tot na het  
eten, als er een rustig moment was  
Maar ik kan er net zo goed nu over beginnen

't Gaat over het vertrouwen dat ik in jou altijd heb gehad, en nog steeds  
Ik weet dat ik altijd alles aan jou kan vragen  
En nu is het zo..-  
Alix en ik...-  
Jezus, wat zit ik te hakkelen

ELZELINE Je kunt bij mij echt aankomen met alles wat je maar wilt, hoor  
Inleidingen heb ik niet nodig

TZARA 't Is alleen maar dat wij je om iets willen vragen  
Om een soort gunst  
Of, nee, een gunst is het niet, meer een dienst  
Ik zou nooit iets vragen waar ik geen recht op heb, dat weet je

BOY Moet ik soms weggaan, of zo?

TZARA Nou...-  
Dat zeg ik niet...-  
Het is niet iets geheims of persoonlijks, of zo, maar...-  
Weet je, 't is niets anders dan...-  
Alix en ik, we kunnen een mooi pand kopen, casco gerenoveerd, en daar kan  
zij dan werken en ik ook – maar geld hebben we niet en een hypotheek ligt  
moeilijk vanwege onze onregelmatige inkomsten, dus het enige dat ik vraag is  
of jij bij de bank garant kunt staan  
Voor jou hoeft dat geen probleem te zijn, daar twijfel ik niet over  
Maar je moet het wel willen

BOY Line, je weet..-

ELZELINE Even niet, Boy  
Nu begrijp ik het, Tzara  
Dat is waar je op zit te broeden  
Ik moet één of ander briefje ondertekenen – de één of andere  
verantwoordelijkheid voor jou nemen  
En daarom ben je hier

TZARA Natuurlijk niet – we zijn hier omdat het fijn is en omdat we door  
jullie zijn uitgenodigd  
Maar echt, het zou zo mooi zijn en zo goed voor ons allebei en ik weet dat  
jij...-

BOY Ik laat jullie toch even alleen  
Ik spreek je straks wel weer, Line

*BOY af*

TZARA Hè, hè  
Ik dacht dat hij het nooit zou aanvoelen  
Dit is toch meer iets...-



ELZELINE Nee, dit is iets dat ook hem aangaat  
Want met alles wat ik bezit sta ik al garant voor hem – of eigenlijk moet ik  
zeggen: voor ons – het is óns bedrijf, en...-

TZARA En daar zit jouw geld in?

ELZELINE Alles  
Volgende week gaan we de definitieve papieren tekenen – dan worden de  
aktes...- Gepasseerd, zo schijnt dat te heten  
En dan heb ik formeel gezien geen cent meer  
Je begrijpt – we moeten veel investeren – als je zoiets begint, dan moet je ‘t  
goed doen, Boy heeft dat allemaal uitgelegd  
Ik houd van die man, Tzara  
Ik houd van hem en met hem ga ik iets nieuws beginnen  
Daar wil ik het over hebben en niet over geld

TZARA Ik wil het daar niet over hebben, omdat ik het niet begrijp  
Liefde voor hem, dat is een mysterie waar ik niet bij kan  
Zo’n type marktkoopman – ik ben aldoor bang dat hij moppen gaat tappen  
Maar...-  
Je hebt dus alles...-  
Aan hem...-

ELZELINE We hebben al een soort contract vastgelegd, bij de notaris  
Of nee, een intentieverklaring, ’t is nog voorlopig  
’t Wordt allemaal heel goed geregeld  
Ik moet wel het eigendomsrecht van het huis op het bedrijf laten overschrijven,  
om niet  
Maar ik loop geen enkel risico, dat is me gezegd

TZARA En je vond niet dat wij...-

ELZELINE Je moet begrijpen, Tzara  
Ik heb altijd een leven gehad waarin ik mijn plaats moest weten  
Voortdurend vervulde ik een functie, nederig en alomtegenwoordig tegelijk  
En het behoorde tot die functie dat het goed met me ging, dat ik op een heel  
bescheiden manier intelligent was en altijd geduldig, dat ik wist wanneer ik  
waarover moest spreken en dat ik nog beter wist wanneer ik mijn mond moest  
houden  
Je vader nam mijn volleerdheid in die rol voor vanzelfsprekend aan en ook  
jullie wisten natuurlijk niet beter – een ander leven dan dat in dat gezin van  
ons hebben jullie immers nooit gekend  
Toen waren jullie opeens volwassen en daarna is het verschrikkelijke gebeurd  
We zouden samen vrij zijn, hij en ik  
We zouden ons niet zo druk meer maken om al het sociale, om het geld en  
om het succes  
Maar zo is het niet gelopen  
Opeens was hij dood

Het leven dat ik al die jaren met hem had geleid gleeed opeens als zand door mijn handen – en daar stond ik en die handen bleven leeg – niets was er dat ze nog aan konden raken

Jij hebt dat meegemaakt, op jouw manier – je zat toen al op veilige afstand en dat heb je zo gehouden en iets kwalijk nemen kan ik je niet

Maar je moet wel begrijpen hoe blij ik was toen ik Boy heb ontmoet – niet als vervanging van wat onterugvindbaar verloren is gegaan, maar wel... –

Hoe moet ik dat zeggen...-

Als bedekking van de littekens

Als een herinnering aan het zachte, midden in de hardheid van mijn bestaan

Begrijp je?

TZARA       Ik begrijp dat je doet wat hij van je wil

ELZELINE   En wat is daar verkeerd aan?

Wat hebben jullie daar toch tegen?

Jong en gedachteloos gelukkig zal ik nooit meer kunnen worden, maar hij heeft wel iets anders voor me kunnen doen

TZARA       Ik kan er niet aan wennen

We hadden alleen maar met jou te maken en zo was het goed

En opeens is er iemand die óók alles in de gaten houdt, die óók overal een mening over heeft...

Wat moet die man in jouw leven? Aan onze tafel?

ELZELINE   Dit huis is ook maar gehuurd, hoor

Gehuurd voor een paar dagen

Dus die tafel is van niemand – van jou net zomin als van hem

TZARA       't Is onbehaaglijk

ELZELINE   't Is tijdelijk, laat dat een troost zijn

Ieder weekend gaat voorbij, ook een Paasweekend waarvan je dacht...- Ach, laat maar – wat ik me erbij voor had gesteld is wel 't minst belangrijke van alles

Ik...-

Ik maak me net zo goed zorgen over jou als jij over mij

Ben je echt wel...-

Weet je wel zeker dat zij het is, voor jou? Alix, bedoel ik

Ik weet dat ik daar niet teveel over moet vragen, over dat soort persoonlijke keuzen

En ik begrijp dat jij van alles ziet in haar en beleeft met haar waar ik alleen maar naar kan raden

Maar...- Ik weet niet...-

Is ze niet een beetje te tam, voor jou?

Ik vind haar zo...-

Zo gewoon

Ze mag dan kunstenaar zijn, maar als je had gezegd dat ze bij een schoenenzaak of in een slagerij werkte, dan zou ik het ook zo geloven

TZARA Wat wil je dat ik daar op zeg?

ELZELINE Niets – laat maar – vergeet het

TZARA Ik kan het niet uitleggen en zeker niet beargumenteren  
Ik weet alleen maar dat ik jarenlang in een donkere en afgesloten ruimte  
verdwaald ben geweest – ik streek met mijn handen langs de muren – net zo  
lang tot ik een deur voelde, de deur waarvan ik wist dat hij moest bestaan –  
Met mijn tastende vingers heb ik de klink van die deur gezocht en toen kon ik  
hem langzaam open duwen  
Daarachter was de vrije ruimte – daar rook ik de buitenlucht, daar was het licht  
– en daar was zij  
Kun je je daar iets bij voorstellen?

ELZELINE Ja  
Of eigenlijk nee, ik heb geen idee  
Zich een beetje kleden, dat kan ze niet

TZARA Wat?  
Ik...-  
Nee, we zijn uitgepraat

ELZELINE Het spijt me, Tzara  
Maar we zijn allemaal gehandicapt en we zijn allemaal eenzaam  
We doen het allemaal verkeerd en we zijn allemaal op zoek naar iemand die  
onze fouten kan verdragen  
De tolerantie die je van mij verlangt zou je zelf ook op moeten kunnen brengen  
Kijk – daar komen je broer en je vriendin aan  
Hopelijk hebben die het wel leuk gehad

TZARA Tolerantie?  
Wat doe ik verkeerd, dan?  
Hè – nu hebben we het nog steeds niet over die bankgarantie gehad

*ALIX en DIEDERIK op*

DIEDERIK Alles goed, hier?  
Het ruikt een beetje muf – jullie zouden ook naar buiten moeten gaan, dan  
waaien al die gedachten uit je hoofd

ALIX 't Was heerlijk, Tzara – jammer dat je er niet bij was  
Die lucht en dat scherpe licht  
We kwamen ook nog een paar in het zwart geklede Zwitsers tegen – boeren,  
stelde ik me voor, op weg naar één of ander dorp waar dan een kerk is of  
zoiets  
En we hebben zo goed gepraat  
Ik zag er eigenlijk nogal tegenop, ik dacht: straks zeg ik weer iets verkeerd,  
iets dat iedereen beter weet dan ik

Maar dat viel heel erg mee – toch, Diederik?  
Diederik is goed gezelschap  
En hij en ik – we bleken zelfs ver weg nog gemeenschappelijke kennissen te hebben – zo toevallig

DIEDERIK Alix heeft ook van alles over jou verteld – over jullie – over de ideeën en de plannen die jullie hebben

TZARA Alsjeblieft – ik was er niet bij, ja?  
En een verslag hoef ik niet  
Fijn dat het leuk was – ik heb er echt genoeg aan om dat te weten

*BOY op*

BOY Ooit, later als we oud zijn, dan hopen wij nog eens hier in Zwitserland te gaan wonen, hè? Elzeline? Daar hadden we het gisteren toch over?

ELZELINE Nou ja – echt een plan was dat natuurlijk niet – meer een gedachte – een losse gedachte, zoals je er zoveel kunt hebben

BOY O, ik dacht...-  
Nou ja, laat maar – het doet er niet toe wat ik dacht

TZARA Maar – sorry dat ik daar weer over begin – maar wij zitten dus met dat pand

DIEDERIK Alix heeft me er alles over verteld, over jullie kunstkasteel aan de gracht  
Knap van je om alles zo goed uit te denken – zeker als je zelf geen cent te besteden hebt en als je bovendien eigenlijk tegen bezit bent

ELZELINE O, ja – dat pand en die garantie – daar hebben we het helemaal nog niet over gehad  
Hoe zit dat nu, Boy? Kan ik iets tekenen, zodat ik financieel garant sta voor Tzara en...-  
Voor m'n dochter?

TZARA Hier heeft Boy toch niets mee te maken?

ELZELINE Hij weet veel beter dan ik hoe 't allemaal zit, met bankzaken en dat soort dingen

BOY Ik zou het natuurlijk allemaal nog in detail moeten uitzoeken, maar voor zover ik het kan inschatten zit jouw vermogen helemaal in de VOF en kan jij dus geen...-

ELZELINE Ja, zoiets dacht ik eigenlijk ook al

TZARA In de wát?

BOY De VOF, de vennootschap onder firma, die hebben je moeder en ik opgericht – om in Vintage Online te kunnen investeren

ELZELINE Geld moet gewoon ergens zijn, ergens waar het een functie vervult – dus of je het nu op de bank laat staan, of...-

DIEDERIK En dus staat het geld van jou, het geld van papa, het geld toch ook van ons, op de één of andere manier, al hoef ik er niets van te hebben – dus staat het niet meer op de bank en is het waarschijnlijk al verdwenen in allerlei schimmige handeltjes

BOY Verdwenen niet, het is heel duidelijk waar het is  
We worden statutair gevestigd in Luxemburg, dat is waar, maar dat is alleen omdat het belastingtechnisch voordeliger is

ELZELINE Ach – maar dat kan toch niemand iets schelen – waarom moeten we toch steeds weer op dat soort dingen terugkomen?

TZARA Omdat het belangrijk is

ELZELINE En dat zeg jij?  
Vroeger wilde je vader altijd dat je de een of andere business-opleiding zou gaan volgen, omdat je zo slim was  
Je kon alles: rekenen en redeneren – en fantasie had je ook  
Eerst naar de HEAO zou je moeten en dan stug doorgaan en dan zou je uiteindelijk in Nijenrode terecht komen – ik heb nooit helemaal kunnen begrijpen waar het vandaan kwam, maar dat was zijn droom voor jou – ik wist wel dat je iets heel anders wilde  
Ik had begrip voor jouw dansambities en ik heb ervoor gezorgd dat je die kant op kon  
Dus ik begrijp niet waarom er nu opeens zoiets in de lucht hangt alsof ik je de pas afsnijdt

TZARA Dat begrijp je toch wel?  
Ik heb...- We hebben helemaal op die hypotheekgarantie gerekend  
Een vriendin van ons is architect en die heeft al zitten tekenen...-

ALIX Het geeft allemaal niet  
Het gaat ook wel zonder dat we...-  
Zo is het toch, Tzara?  
Ik had het er net al over met je broer en hij denkt er net zo over als ik: we moeten het op eigen kracht voor elkaar zien te krijgen – niet zeuren en bedelen, dat is wat hij zegt

TZARA Naar Diederik moet jij helemaal niet luisteren, die zit mij nu eenmaal graag dwars, dat is een hobby van hem

DIEDERIK Om jou gaat het niet en om jou dwars zitten al helemaal niet

Het enige dat ik wil is dat er niet iets ondoordachts en onherroepelijks wordt gedaan en dat iedereen zijn eigen zaken regelt – zoals ik dat ook altijd gedaan heb

BOY Nu wil ik toch ook wel iets zeggen  
Ik weet dat je dat liever niet hebt, Line – maar ik doe het toch  
Ik...- Hoe moet ik beginnen?  
Ik merk dat er niet veel vertrouwen is hier en dat jullie allemaal een beetje scheef naar mij zitten te kijken  
Alsof ik...-  
Alsof ik een kruimeldief ben die de portemonnee van jullie moeder rolt  
Maar jullie moeten van mij aannemen dat dat bedrijf van ons samen, hoeveel dat ook betekent, dat dat echt het belangrijkste niet is  
Line en ik, wij hebben het leuk, samen en dat staat los van al het andere  
Ik kan haar iets geven dat ze nog niet heeft gekend

DIEDERIK Je maakt haar afhankelijk – en dat kent ze haar hele leven al

BOY Je moeder doet wat ze wil  
Daar moeten jullie niet tussen willen komen – en zeker niet uit eigenbelang  
Wij zoeken de spanning en het avontuur...-

TZARA ...En dus kan mijn moeder mij niet meer helpen  
Leuk avontuur, is dat

BOY Het is niet aan mij om daar een mening over te hebben – maar ik ben het eens met je broer: zorg een keer voor jezelf

TZARA Ik hoef van jou geen leefregels opgedrongen te krijgen, echt niet

ELZELINE Zijn jullie uitgepraat?  
Want het gaat nu wel heel erg over mij, zonder dat ik blijkbaar iets hoef te zeggen, terwijl ik er toch bij zit  
Ik...-  
Ik weet niet of ik dit nog wel wil  
Of ik dit nog aan kan  
Ik heb gedacht dat het iets waard zou zijn om jullie hier allemaal om me heen te hebben  
Dat iedereen elkaar beter zou leren kennen, en dat alles goed zou zijn  
Dat ik nog een nieuwe weg in zou kunnen slaan en dat me die vrijheid gegund werd  
Maar kennelijk is dat niet de bedoeling  
Kennelijk moet ik me alleen maar rustig houden en stilletjes spijt hebben van alles dat ik in mijn leven niet heb gedaan – en moet ik zonder verdere bijgedachten hopen dat mijn kinderen ergens terecht komen waar ik nooit ben geweest – en ze dan ook nog naar vermogen helpen  
Kennelijk moet ik niet luisteren naar iemand die nog iets van me wil – die weer iets met me wil  
Kennelijk is voor mij de enige tijd die er nog toe doet de voltooid

tegenwoordige tijd: ik heb geleefd, ik heb dingen gedaan en dingen gewild...-

ALIX Hoe zei jij dat nu, daarnet, toen we aan het lopen waren, Diederik?  
Je zei: geld is niet alleen een ruilmiddel, maar ook een machtsmiddel en een metafoor, een metafoor voor vrijheid en voor genegenheid – zo raak, vond ik dat...-

ELZELINE OK – macht  
Dan gaat het dus over macht  
Maar ik wil niet dat het daarover gaat  
Ik wil dat we hier met z'n allen gelukkig zijn – een familie waar ze in harmonie met elkaar leven – of is dat iets dat alleen nog voorkomt in boeken?  
Ouderwetse boeken, die niemand meer leest?

ALIX Ik...- Sorry, ik weet dat ik hier alleen maar op bezoek ben en dat ik me niet teveel met van alles moet bemoeien – maar ik heb aldoor al tegen Tzara gezegd dat het voor mij allemaal te ingewikkeld is, met al die gedachten en bijgedachten  
Ik wilde liever niet, maar we moesten en we zouden hier naartoe – en nu zijn we hier en dan gebeurt precies waar ik bang voor ben: alles is spanning, iedereen bewaakt zijn terrein...-  
Mij bevalt het allemaal niet – dat mag ik toch wel zeggen?  
Alleen die wandeling, daarnet, die vond ik...-

TZARA Ja, dat weten we nu wel, Alix, wat voor onuitwisbare indruk die broer van mij op jou heeft gemaakt

ALIX Het gif druppelt overal naar binnen, hier

DIEDERIK Wij konden heel goed praten, Alix en ik  
Over individualisme en over onthechting – daar worden wij vrolijk van

BOY Zal ik in de keuken vast iets aan dat elandenlendestuk gaan doen?  
Misschien is een beetje vroeg eten niet zo'n slecht idee, voor vandaag

ALIX Tzara, kan ik even met je praten?

TZARA Als je iets wilt zeggen dan kan dat gerust waar iedereen bij is  
Ik heb geen zin meer in verborgenheden en in de schijn ophouden

ALIX Goed dan – wat ik zeggen wil is dat ik me hier totaal niet meer op m'n gemak voel – of eigenlijk aldoor al niet, van het begin af aan  
Hoe het verder moet, dat weet ik ook niet – maar kunnen we hier niet gewoon weg, Tzara?

TZARA Natuurlijk niet  
Moet jij nu echt alles weer onmogelijk maken?  
Nee – we kunnen niet weg en we gaan ook niet weg  
We hebben pas voor morgen aan het eind van de middag een vlucht geboekt,

dat ben je toch niet vergeten?

ALIX Soms zou ik alles willen vergeten

TZARA Inclusief de droom van ons pand

ELZELINE Misschien kan ik toch nog wel iets voor jullie doen – dat moet Boy maar even goed uitzoeken, hoe dat zit met die papieren

Maar we moeten ophouden het elkaar moeilijk te maken

En jullie moeten niet weggaan, alsjeblieft niet

Mijn idee was dat het goed zou zijn als we...-

Hier...-

Als we allemaal...-

Ik weet het niet

Ik kan het niet meer zeggen

't Is toch Pasen? Wat betekent dat, voor ons, die nergens meer in geloven?

Toch nog altijd zoiets als nieuw leven, als een terugkeer van de hoop, na allerlei ellende

Ja, zeg maar niets, ik weet zelf ook wel dat het nergens op slaat en dat ik het allemaal verkeerd begrepen heb

Ik weet niet meer precies wat me voor ogen stond toen ik bedacht dat we dit moesten organiseren – maar niet dit, niet deze disharmonie die niemand wil

BOY Je kunt doen wat je wilt, Line, je kunt alles voor je kinderen doen wat je wilt – daar heb ik geen zeggenschap over en dat wil ik ook niet

Ik zeg je alleen maar...- Ik herinner je er aan...-

Je had bedacht dat het nog niet te laat was, dat je nog iets nieuws kon doen met je leven en dat je voor jezelf kon kiezen

Dat je kinderen zichzelf wel redden...-

DIEDERIK ...En dat je een blanco cheque uitschrijft voor je nieuwe verloofde – want zo is het toch ook, nietwaar, Boy?

Had mijn moeder dat ook bedacht?

Of is dat haar ingefluisterd?

Jij hebt haar inbreng hard nodig – anders kwam jij aan die vennootschap van je niet eens toe

ELZELINE Diederik, alsjeblieft

Dit wil ik niet

BOY ...Dat je kinderen zichzelf wel redden, Line, en dat wij samen iets kunnen beginnen, iets dat van ons alleen is, iets dat wij zijn

ALIX Laten we hier weggaan, alsjeblieft

TZARA We gaan zeker blijven, moet ik dat nog een keer zeggen?

Wie vertrekt verliest en ik wil geen verliezer zijn

DIEDERIK Maar die hypotheekhandtekening, dat gaat je toch niet lukken



TZARA En daar geniet jij van?  
Wat denk jij nu eigenlijk van mij te begrijpen?  
Als ik iets wil, dan kom ik er ook op eigen kracht wel, 't is precies wat Alix zegt  
Maar dat ik hier zo maar opzij word geduwd door – door...-

BOY Door mij, bedoel je dat?  
Ik denk aan je moeder en niet alleen maar aan mezelf  
Ik..- Ik ben jarenlang alleen geweest, ik had heus wel dromen en verlangens –  
wie heeft die niet – maar ik had geen tijd om daar iets mee te doen en zo  
leefde ik – altijd hard werken en ergens, ergens in het huis van mijn leven was  
er een ruimte waar ik nooit kwam, een zolder of een kelder en daar hoopten  
ze zich op, die stille dromen en die onvervulde verlangens – ze waren een  
schat waar ik niet bij kon maar waarvan ik het gewicht wel voelde  
En toen is zij... toen ben jij gekomen, Line, en met jou kon ik die schemerige  
ruimte betreden, met jou samen ging ik die schat van mijn verborgen  
gedachten verkennen  
En pas toen jij er eenmaal was besepte ik dat ik altijd al geweten heb dat je  
ooit zou komen

TZARA Dat zeg je mooi, mooier dan ik van jou had verwacht en ik zou je  
geloven – ik ben iemand die altijd het goede van iedereen wil geloven – ik zou  
je geloven, zeg ik, als dat gedoe met die antiekshop en die POV of VOP er  
niet tussen zat  
Want dat vervult mij met wantrouwen  
Je klinkt oprecht, maar het is de oprechtheid van een schlagerzanger  
Je ruikt naar kapper en naar zonnebank

DIEDERIK Je hebt het zogenaamd altijd al geweten – en wat je blijkbaar  
ook wist, dat was dat je iemand zou tegenkomen die zonder aarzelen haar  
portemonnee zou legen in jouw begerig uitgestrekte handen

BOY Geen dingen door elkaar halen, alsjeblieft  
Niet alles met alles vermengen  
Ik had het over iets dat groots is en geheimzinnig, iets dat los staat van het  
alledaagse, iets dat met de bestemming en de vervulling van het leven te  
maken heeft – en dat ik daarnaast iemand ben met ideeën die al een tijd lang  
op zoek is naar een partner die wat kapitaal zou kunnen inbrengen, dat staat  
daar volkomen los van

DIEDERIK Maar, los of niet, nu we het er toch over hebben – hoeveel  
investeer jij nu eigenlijk in dat bedrijf?  
Dat mogen wij toch wel weten, zou ik zeggen

ELZELINE Ik weet niet precies – hoeveel is het, Boy? – gewoon, alles wat ik  
had – en wat ik nog meer los heb kunnen krijgen – we hebben ook nog iets  
moeten lenen, maar dat was geen probleem, dat ging zo gemakkelijk – ik  
moest gewoon ergens tekenen en we konden het meteen meekrijgen –  
desnoods cash, als we dat wilden...-

BOY Op korte termijn investeren we iets van vier ton...- vier ton plus, zeg  
maar  
En later komt daar nog iets van het dubbele bij  
't Staat allemaal keurig op papier

DIEDERIK En al dat geld komt van haar?  
Van onze familie?

BOY Ik heb mijn leven lang alleen maar hard gewerkt – om sparen en  
kapitaal opbouwen heb ik nooit iets gegeven, dus...-

ELZELINE We hadden het over liefde, toch?  
Over vertrouwen

BOY Om het goed te doen moet je investeren  
We moeten voorraad hebben, catalogi maken, online maar ook in print, we  
moeten werken aan de naamsbekendheid – en dan praat ik wel over around  
de globe – en dan moet die hele software nog worden ontworpen en gebouwd  
En je weet: half bestaat niet – half gedaan is helemaal weggegooid  
Maar – als jullie willen dan kan ik jullie zó het businessplan laten zien, dat  
moet hier boven ergens liggen  
Binnen vier jaar moeten we op het break-even-punt zitten en daarna gaan we  
winst maken

*BOY af*

ELZELINE Jullie mogen alles weten en alles vragen en alles zien – als je  
maar niet denkt dat je mij kunt beïnvloeden of van iets weerhouden  
Wat ik ook doe, of niet doe, 't moet nu eindelijk een keer iets zijn dat ik zelf  
beslist heb

DIEDERIK Ik ga ook echt niet proberen je voor wat voor vergissing dan ook  
te behoeden  
Alles wat ik zeg gaat uit van jouw vrijheid  
En als ik iets veronderstel dan is dat alleen maar hypothese  
Ik zal nooit iets eisen of claimen of in een richting willen sturen – al bestaat er  
natuurlijk wel zoiets als het begrip 'erfdeel' en het recht dat wij als kinderen  
daarop hebben  
Je moet helemaal doen wat je zelf wilt  
Toch, Tzara?  
O, nee – dat vind jij natuurlijk helemaal niet – jij vindt dat ze haar geld in dat  
dameskunstpandje van jullie had moeten steken – en daar had jij mij dan ook  
lekker buiten gehouden – zo is het toch?

ALIX Ik wil dit niet  
Ik ga hier weg, Tzara  
Desnoods ga ik in mijn eentje en dan zie ik wel waar ik terecht kom  
Maar dit benauwt me

Dat gedraai van jullie om elkaar heen...-

Ik wil het niet zien

Alsof mensen die je nog maar net kent in jouw bijzijn hun kleren uit trekken – je krijgt iets te zien waarom je niet gevraagd hebt en dat verborgen behoort te blijven

Jullie hebben het alsmaar over wat je voor elkaar bent en betekent – maar het gaat allemaal over afweging en belangen en wat kost het en wie krijgt wat  
Ik zei gisteren al, in het gezin waar ik uit afkomstig ben, daar werd nooit zo over dingen gepraat – in eerste instantie vond ik het ook wel spannend om te zien hoe jullie elkaar dwars zitten

Maar dat het alleen maar om het verdedigen van belangen, of van veronderstelde belangen gaat – daar ben ik steeds meer achter gekomen en dat vind ik akelig

En jullie glimlachen er ook nog bij...-

Ik wil het liefst met jou zijn, Tzara – in een hut of in een grachtenpand

En ik wil begrijpen dat we nergens recht op hebben – we krijgen de dingen, of niet – we raken ze kwijt, of niet

Laat je moeder doen wat ze wil, met haar geld en met haar leven

TZARA Je begrijpt me niet – we begrijpen elkaar niet

Ik wil alleen maar wat goed is voor jou – voor ons – voor mij

Ik ga het gevecht aan en daar zou je waardering voor moeten hebben

Word volwassen, Alix, en zie hoe de mensen zijn – hoe de wereld is en hoe voor iedereen eigenbelang het enige belang is

Als je dat eenmaal begrijpt, dan mag je daarna rustig naar huis en kun je weer knutselen met piepschuim en draadjes wol

O...- O, sorry lieverd, dat bedoelde ik niet zo

*BOY op*

BOY 't Is klaar, het eten

Zullen we er maar een soort lopend buffet van maken?

Volgens mij heeft niemand zin om gezellig aan tafel te gaan

\*\*\*

VII. ELZELINE, TZARA; later ook ALIX, DIEDERIK en BOY

*Later op dezelfde dag.*

ELZELINE Waar is Alix eigenlijk?

TZARA Weet ik niet

Zit boven weer te schetsen, of zo

Heeft al een paar uur niet tegen me gepraat

ELZELINE Dat eten was ook niet echt om van te genieten, laten we eerlijk zijn

TZARA        Het eten is 't niet  
't Is meer...- iets algemeen, hier  
iets dat het lelijkste in ons naar boven brengt  
Ik had zo gehoopt dat...-  
Ach laat ook maar – als ik het nog eens uit moet spreken wordt het alleen  
maar pijnlijker

ELZELINE    Ik weet het, Tzara  
Ik weet wat je van me had gewild, ik weet wat jullie vinden  
Maar hoe ik er zelf over denk, dat weet ik niet meer

TZARA        't Is toch heel duidelijk?  
Je maakt je afwegingen, je laat ons praten – en je doet je eigen keuze

ELZELINE    Ik weet het niet meer, dat zeg ik je  
Alles wankelt

*ALIX op*

TZARA        Eindelijk – daar ben je  
Maar waarom heb je je nu opeens verkleed?

ALIX    Heeft Diederik dat nog niet gezegd?  
Ik rijd met hem mee  
Sorry, Tzara  
Maar ik heb toch al eerder gezegd dat ik hier weg wil?  
Hij neemt dat wél serieus en 't kwam zo uit dat hij het ook wel had gehad, hier,  
dus...-

*DIEDERIK op*

TZARA        Weggaan?  
Dat doe je niet  
Wat is dit Diederik?  
Wat heb je nu weer voor elkaar gekregen?

DIEDERIK    Ik geef je vriendin een lift, anders niet  
Het wordt haar net even te zwaar, hier, en daar kan inkomen

TZARA        Dat doe je niet, Alix  
Dit hadden wij niet afgesproken

ALIX    We vinden elkaar heus wel weer terug, Tzara  
Maar ik heb even wat tijd en wat ruimte nodig  
Ik moet nadenken, over de mensen en de dingen  
Over ons

TZARA        Wat is er met ons?

ALIX Belangeloosheid – daarover had Boy toch iets gezegd, tegen jou?  
Ik vraag me af wat zo'n begrip voor jou eigenlijk betekent

ELZELINE Zal ik koffie zetten?  
Ik heb geen idee hoe laat het eigenlijk is  
En ik heb ook geen idee wat er verkeerd gaat – en waarom dat op de één of  
andere manier allemaal mijn schuld is

*ELZELINE af*

TZARA Je moet goed begrijpen, Alix  
Als jij nu weggaat en mij hier laat zitten, terwijl – hoe heet dat – terwijl er heus  
nog wel een paar kastanjes in 't vuur zitten, dan...-  
Dan...-

DIEDERIK Dan doet ze wat zij wil en daar ben jij niet van gediend

TZARA Bemoei je er niet mee, intrigant  
Gladde macho

DIEDERIK Noem me maar wat je wilt  
Maar het enige dat ik echt ben...- Ik ben zoiets als een lamp – en een lamp  
kun je niet kwalijk nemen dat hij een helder licht werpt op de dingen om zich  
heen

TZARA Niet alleen glad en glibberig – nog arrogant ook  
Ik wist het natuurlijk allang, dat je zo bent – maar iedere keer dat ik je zie weet  
je me weer te verrassen en is het erger dan ik me kon herinneren

*ELZELINE op, even later gevolgd door BOY*

ELZELINE Zo – hier is 't, vers gezet, voor wie wil – je neemt zelf maar –  
aanbieden doe ik niet meer  
En ik heb trouwens een besluit genomen, terwijl ik daar in die keuken stond te  
kijken naar dat bruine vocht dat uit het filter kwam gedruppeld  
Mijn besluit is dat ik alles opschort  
Ik zie voorlopig overal vanaf  
Van de vennootschap, van wat die notaris allemaal bedacht heeft...-  
Van 't antiek en ook van jouw pand, Tzara  
Van allerlei 'wij' en 'ons' en 'jullie' heb ik genoeg gehad – ik moet het even op  
'ik' houden  
Ik heb 't gevoel dat ik voor het eerst in heel lange tijd eindelijk heb uitgeademd  
En nu moet ik, heel rustig, mijn weg uitstippelen  
Misschien ga ik binnenkort op een cruise, in mijn eentje, naar de Caraïben of  
de Malediven – als ik zin heb – en anders blijf ik thuis – in mijn huis, dat  
gewoon van mij blijft  
Ik hoop dat jij me ook begrijpt, Boy  
En zoniet, dan is het jammer, voor ons allebei

BOY Opschorten?  
In je eentje?  
Nee – dat ik dat zou begrijpen, dat is teveel gevraagd

ALIX Ik ben klaar, Diederik  
Dus wat mij betreft kunnen we gaan  
Dit gesprek gaat nog heel lang duren, volgens mij en ik heb er niet echt iets  
mee te maken  
Ik zal blij zijn als we voorbij Bazel zijn  
Bevrijd van deze bergbeklemming

DIEDERIK Weet je zeker dat je niet gewoon morgen wilt vliegen, met  
Tzara?  
Ik zou dat niet doen, in jouw plaats – maar ieder heeft recht op zijn eigen  
kwellingen

ALIX Tzara en ik komen elkaar thuis wel weer tegen

TZARA Of niet

ALIX Of niet – zeg je dat echt?  
OK – of niet  
En zo moet het dan blijkbaar zijn

BOY Maar wat betekent dit, Line?

ELZELINE Dat weet ik niet  
Ik weet niet wat de dingen betekenen  
Misschien is alle betekenis alleen maar een illusie – een hulpconstructie  
waarmee we de wanhoop en de willekeur op een afstand proberen te houden  
Maar er komt een moment waarop dat niet meer werkt  
Dan begrijpen we opeens dat helemaal niets iets betekent – alles ontrolt zich  
en wij staan er machteloos naar te kijken

BOY Hoe kom jij op zulke gedachten?

ELZELINE Zie je? Ook jij gelooft nog steeds niet dat ik in staat ben om  
zelfstandig iets te bedenken

BOY Goed  
OK

Dan gaan we alles cancelen – ik hoop dat we nog op tijd zijn  
Geen domeinnaam, geen postbus in Luxemburg, geen briefpapier en geen  
e-flyers  
Een half jaar nadenken en plannen maken is voor niets geweest

DIEDERIK Ik zei het gisteren al, toch?  
Zwitserland, dat staat voor zuiver en helder  
Hier wordt alles duidelijk

Kom, Alix, we gaan

BOY Wat zei jij laatst, Diederik, over misselijk worden en in de spiegel kijken?

Ik hoop voor jou dat je weinig spiegels tegen komt, of dat je een sterke maag hebt

Ik moet je kinderen geluk wensen, Elzeline

't Is ze gelukt om jou van mij en van je eigen ideeën los te wrikken

DIEDERIK We hebben je behoed voor een val in de afgrond en op een dag zul je daar blij om zijn

Tot ziens, allemaal

ALIX Dag Tzara

Sorry

*DIEDERIK en ALIX af*

TZARA Ik...-

Ik moet nog even iets tegen ze zeggen

Al heb ik geen idee wat

*TZARA af*

BOY Is nog aardig uitgekomen, die droom van jou over het kille paleis

En – als ik vragen mag – wat is nu de bedoeling?

Rijden we morgen samen naar huis en was dat het dan?

ELZELINE Ik weet het niet, Boy

Ook dat weet ik niet

Mijn leven lang al ben ik aan het nadenken – en steeds heb ik gedacht dat dat gedenk me dichterbij een punt zou brengen – een rustpunt, een eindpunt, een middelpunt – de kern van kennis en inzicht

Maar ik zie nu dat het anders is

Dat ons denken alleen maar cirkels beschrijft, steeds wijdere cirkels rondom het lege centrum

We zoeken, we vinden niet – en op een dag zijn we vergeten waarnaar we zochten

Dan zijn we oud, dan begraven we onze verlangens – en ik ben bijna zover, Boy, bijna

BOY Het bedrijf, dat is waarvan ik heb gedroomd

Maar ik wil best proberen om zonder...-

Maar wel met jou...-

Dan doen we dat niet, dan gaan we wat anders doen – of desnoods helemaal niets doen, al kan ik me daar niet zoveel bij voorstellen

't Kan, Line, 't kan ook...-

Je hoeft alleen maar te zeggen dat je dat wilt

## *Stilte*

Je blijft stil?  
Ik begrijp het  
Ik moet het begrijpen

ELZELINE Wat ik niet weet, dat kan ik niet zeggen  
Het spijt me, Boy  
Het spijt me op een manier waarvoor ik geen woorden heb

BOY Laat maar  
't Gaat verder  
Alles gaat door  
Ik...-

Ik zit er al een tijdje over te denken om een postorderbedrijf voor replica's te gaan beginnen  
Oude scheepsmodellen, en van die gipsen Davids van Michelangelo  
Dat kan zonder veel investeringen  
En van jou blijf ik houden, Elzeline, ook al loopt het nu niet goed af  
Ik houd van je, op mijn manier  
Ik heb al gezegd: ik heb iets met het verleden – ik wil koesteren wat voorbij is en ver weg.  
Juist van wat er niet is kan ik houden

\*\*\*\*\*